

Biserica și Școala

ai bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: **DUMINECA.**

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
an 14 fr.: pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunii

„BISERICA și ȘCOALA“

Ear banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANA în ARAD.

Constantin Gurban

Rânduit-a Dumnezeu în nepătrus de înaltele
orândueli, ca lacrimi de bucurie să vărsăm
suri de fericire să ne alinte lângă leagăn;
răși a nepătrunsei înțelepciuni divine taină
în sământământul înaltării sufletului nostru
a sieri: când printre lacrimile durerii sbru-
cu sufletul spre lauda și mărirea acelora ce
sunt vremelnice, a acelor calități, însușiri și
oinicii, cari sfîțesc memoria omului ales
muritori.

În Domnul este mângăerea, iar întru' înde-
rea cărărilor sale mântuirea.

Umblat-a pe cărările Domnului, purtând jugul
Hristos, *Constantin Gurban*, care azi nu mai
între noi. Nu mai este între noi cu trupul,
sufletul său luminat, idealismul lui, rămâne
pildă vie, iar munca și binefacerile sale nu
fi lipsite de roade, cari îi vor binecuvântă
aoria.

Născut în Buteni, Nestorul protopopilor
ri din dieceza Aradului, *Constantin Gurban*,
a terminarea studiului teologic la institutul
nturu, dând dovezi de o scăpărăoare inteligență,
numit profesor de teologie. Ulterior e ales
popop la Buteni, apoi al Jenopolei. Membru
resual și sinodal, asesor consistorial, etc.,
rica îl împodobește pe acest distins și bine-
itlat fiu al său cu toate meritele distincții.

Altarului i-a fost *Constantin Gurban* o slugă
rnică, iar amvonului o podoabă. Grăitor cu
pretatindenea el a dus cuvântul adevărului
gelic, îmbărbătând poporul la tărie în credință
adejde în viitor. Poate nu s'a pierdut încă

din memoria contemporanilor memorabila predică,
începută cu pericoapa »De ce vă temeți?« ro-
tită în sf. noastră biserică din Pecica

Orator popular de o forță superioară, *Con-
stantin Gurban* s'a validat și în viața publică
românească, ca deputat dietal și ca membru
congregațional, unde apare ca un vajnic patriarh
aparător al drepturilor poporului românesc.

Dar nu numai aceste sunt terenele pe cari
s'a validat ilusturul defunct.

Dascăl cu inimă, închinător luminii și ade-
rării ei, el își depune toată ardoarea sufletului
pentru ridicarea școalelor noastre confesonate.
Când în fruntea credincioșilor *Constantin Gurban*
se prezintă, la anul 1893, în fața Majestați Sale
Monarhului la Boroșineu, se adresează străluci-
tului Monarh, care e »cel dintâi împărat, pe care
Românii din acel ținut l-au văzut dela Traian« și
până acum, și îi raportează, că poporul nostru
se trudește pentru lumină; și unde pân' acum
n'a fost școală, acum este una; în satele unde
a fost o școală, acuma sunt două, ș. a. Princi-
piul conducător al defunctului în totdeauna a
fost: »Mergeți și învățați... Și acestui principiu
fostu-i-a *Constantin Gurban* următor prin vorbe
și fapte, cu entusiasm, ba chiar și cu jertfe.

Inimă mare, bună și adânc simțitoare, ge-
nerații de copii orfani au primit dela dânsul scut,
sprigin și ajutor. »Lasați copii să vină la mine«,
aceasta era lozinca divină de care a fost condus
acest Mecenat al săracilor și orfanilor, pe cari
fi adună și grijea, îi îmbracă și hrănea, trimi-
tându-i și susținându-i, îngrijindu-i cu părintească
dragoste, pentru a-i face slugitori luminării nea-
mului.

»Numai atâția să vină la înmormântarea
mea — zicea veteranul protopop în timpul din
urmă — pe câți am îmbrăcat eu«.

A fost un idealist senin *Constantin Gurban*, a
plâns cu cei ce plâng și s'a bucurat cu cei ce se ve-

selesc, iar inima lui nobilă nu cunoștea marginile jertfei, acolo, unde simțea ca licărește un izvor de bine pentru biserică și neamul său.

Cucernic preot, podoaba amvonului, profesor cu cultură temeinică, părinte al săracilor, suflet încălzit de iubirea poporului, însuflețit de neamul său, *Constantin Gurban* a fost un factor și al vieții noastre culturale și literare.

În numărul jubilar a 25 de ani de existență a acestei reviste, »Biserica și Școala«, sub titlul *Ne rărim ori ne întărim?* *Constantin Gurban* a scris un judicios articol retrospectiv, asupra trecutului Românilor din părțile ungurene. Cu un cald optimism privește veteranul publicist în fața viitorului, uitând să-și ia, din modestie, partea ce i se cuvine din munca trecutului, în șirul celorlalți oameni de bine.

Cade-se dar, s'o spunem noi, cu sufletul plin de recunoștință față cu umbra lui *Constantin Gurban*, că dănsul, ca elev la cursul teologic, a fost primul plâzmitor al unei mișcări literare la noi. El a publicat ziarul »Speranța«, din care ulterior s'a născut organul nostru diecezan oficial. Colaborator aproape neîntrerupt al »Bisericii și Școlii«, *Constantin Gurban* scrie serii de articole de interes religios, cultural, bisericesc și școlar, în formă de povești, sub titlul de »Epistolele parohului bătrân«. Și darul scrierii cumini și clare, cum și idealismul senin, nu l-au părăsit nici în timpurile din urmă, când trupul istovit se apropiă de mormânt, ca să dea sufletului său mare sbor liber pe calea eternității.

Acesta a fost *Constantin Gurban*. În fața rămășițelor lui pământești ne plecăm capetele cu pietate; și cu ochii înlăcramați ne îndreptăm spre tronul Tatălui ceresc, rugându-l să așeze cu dreptii sufletul acestui rob al său, lăsând ca virtuțile lui să lumineze sufletele noastre.

*

Din partea întristatei familii s'a trimis următorul necrolog:

Subscrișii cu inima frântă de durere anunțăm trecerea din viață a iubitului părinte, soț și bunice *Constantin Gurban*, protoprezviter gr.-or. român, asessor la consistorul mitropolitan și diecezan, deputat sinodal, fost deputat congregațional, etc., în vârstă de 61 ani și al 35-lea al preoției sale, întâmplată după un morț scurt, dar grav, în Boroșineu la 7/20 Ianuarie a. c., seara la 6 ore. Rămășițele pământești ale defunctului se vor așeza spre vecinica odihnă în cimitirul gr.-or. român din Boroșineu Luni în 8/22 Ianuarie 1906 la 10 oare a. m. Boroșineu, 7/10 Ianuarie 1906. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată. *Constantin Gurban* măritată Bodea, fiică. Iuliu Bodea, paroh gr.-or. în Buteni, ginere. Florica, Ionel, Felicia și Zina Bodea, nepot și nepoate.

Conform dispozițiilor făcute pentru înmormântarea cu demnitatea cuvenită a ilustrului defunct, Luni dimineață au sosit la Boroșineu membrii clerului, amici și cunoșcuți ai lui *Constantin Gurban*, adunân-

du-se, cu toată vremea rea, un mare număr de pentru a da ultimelor sale rămășițe onorul de des-

Liturgia, în decursul căreia s'au adus în rămășițele pământești ale defunctului protopop, pontificată de P. C. Sa Vasile Mangra, asistat de C. Sa Roman R. Ciorogariu, protoprezviterii Ioan și Cornel Lazar, preoții: Zaharie Milian, Aughulin, Alexe Vesalon, Ioan Petras, Cornel Uruculescu, Nic. Drăganca, Ioan Popoviciu Morariu și Ioan Iercoșan, diaconii: Dr. Iusti Enea Joldea și Cornel Lazar.

Răspunsurile liturgice și funebre le-a cântat corul institutului teol.-ped. sub conducerea profesorului Trifon Lugojanu.

Sierul acoperit de nenumărate cununi a fost curjurat de nemângăiața fiică, ginere, nepot și rudeni de ale răposatului.

După finirea prohodului P. C. Sa dl Roman Ciorogariu, rostește un înduioșător panegiric, întru cu prorocul Isaia (14. 6): »Eu sunt calea și adă și viața«.

Pământul s'a mișcat, s'au strâns inimile spașinate, oratorul — căci s'a stâns lumina, care de luminează calea, adevărul și viața de pe amvon, amuțit graiul înțeleptului, care, după Solomon, »din inima oamenilor apa adâncă, care e sfatul«.

Pământ sfânt este, pe care ne aflăm astăzi, dat de suferințele marelui Sava Brancovici și de *Constantin Gurban*, cel ce a înțeles și suferințele aspirațiile și dorurile marelui Sava. Sfânt este pământul care poartă astfel de idealuri și sfântă este marea acelorora, cari împlinesc apostolia iubirei de bine de neam. Cu pietate ne-am adunat, să dăm cinstire aceluia, care onoare a făcut bisericii sale câtă vreme a trăit.

S'a frânt stâlpul ortodoxiei, *Constantin Gurban*, dar ortodoxia lui va trăi în inimile credincioșilor numai trupul moare, sufletul vecinic trăiește, ca și în viața popoarelor. Acest suflet l-a întărit pe acest pământ strămoșesc, răposatul, în greul vieții suflet tare să primim pierderea lui, căci țărâna noastră toască este virtute creștinească.

După ce oratorul arată în viața sa meritele ilustrului defunct, pe terenul bisericesc, național, politic și umanitar trece la duiosăle cununi, cari umplu ochii de lacrimi.

Se adresează în termeni de gingășie tuturor familiei, apoi familiei spirituale, clerului, căruia moștenire apostolia credinței și iubirei de neam vățătorilor lasă pe fiii viitorului și creșterea lor apoi rămas bun dela corporațiunile bisericești, și dela sfântul Altar.

După acest act, convoiul însoțit de glasul al clopotetor pleacă spre cimitirul unde avea să se înmormântească.

Între cei mulți cari au participat la îngroparea fiertatului protopop am putut însemna pe următorii: Dr. Ioan Suci, Mihai Velic, Vasile Goldiș, Pr. Givulescu, George Feier, Gherasim Serb, Augustin

Popa, tutor orfanal, N. Mladin (Aletea), preotii: Morar, M. Gergari, S. Micuța, Filip Leuca, Tr. Iebent, S. Bulcu, S. Bălan, G. Moldovan, George Ioviciu, I. Moga, Iustin Monța și Arcadie Crăsnic dintre învățători Ioan Roșu, S. Hereț și învățătorii școlii.

Convoiul s'a oprit înaintea școlii, unde Dr. Ioan I. deputatul cercului, a ținut o duioasă cuvântare, punând în relief luptele purtate de Const. Gurban pe plan național, iar la cimitir a vorbit învățătorul Dârlea, care a aruncat peste cociug un pumn de țărână zicând: Fie-i răposatului amintirea vecinică!

Latinitate

cluși cu una sau două clase seminariale, ziale, liceale și nu a rare ori și dintre abs mai destoinici al cursului primar.

În general, pot afirma că învățătorul rahean este cu mult mai inferior în cultu lui din țara noastră (România). În schim naționalist, infocat și cel mai puternic a rusificării în adevăratul înțeles al cuvântului.

În privința salariului, sunt învățători râtești sau de stat cu un salariu uniform pând dela 50 ruble pe lună (135 lei), ca 5 în 5 ani se tot mărește cu 10 la sută asemuit cu gradația dela noi. După 30 de serviciu, se pot bucura de primirea

primă în o

jun

e

ai

o

i

lei,

nsiti

omi

șar

um

ca

ormă

aută

emor

am

i ra

poz

ob

ca

pre

dat

ri

ne

ne

e,

De

ul

i.

g

ce

ste

af

u

pp

p

n

i

pământuri din acele date de nemuritorul Cnza la 1864, vorbind de cele trei județe basarabene) profită exclusiv numai dirigintele.

In afară de acestea, celor mai sărguincioși se mai acordă la sfârșitul anului de minister și câte un premiu, ce constă din bani dela 50—100 ruble și de preferință acelor care s'ar constatat că au luptat mai mult și mai cu succes pe terenul »limbistic-național«, făcând ast-cât mai posibilă rusificarea în massă a elevi- și cetățenilor.

Adevărul bisericii ortodoxe.

Deoarece Iisus Hristos a venit spre a ajuta omei la opera perfecțiunii, care nu se poate dobândi în singur gen sau de un individ, ei numai prin a- vântul progres al întregii specii; constând perfec- țunea pe deoparte în predominanța spiritualității, pe ce altă parte în supunerea sensualității, n'a putut insti- tuia un for conducător pe un fundament sensual ca cel al conștiinței individuale din sistemul monarhic ci pe un fundament adecvat principiului său și al perfecțiunii, ca țintă finală a activității sale soterice. Trezind instituținea monarhică în diverși indivizi pofta de a domni, o motiune sufletească, care înfrățită cu mândria și sarea din păcătoasa rădăcină a sensualității, n'a putut pune Dumnezeu Mântuitor fundamentă legea mântuirii pe baza candelăi, ci numai pe cea a credinței, nu pe formă ci pe spirit.

Dacă ne dăm seama de greutatea citatului cu care aută biserica latină prin cele mai sfortate sofisme a demonstă primatul papal, trebuie să ne îngrozim de amplitudina subiectivitate, ce o pune în sarcina supre- ni rațiuni și eternului logos, căci dacă are pe pământ poziținea unui om, care poate fi și subiectiv, pu- te obligatoare pentru toți, atunci cu privire la adevă- că viață asta pământească e numai un timp scurt pregătire; pe lângă o răbdare creștinească mai e de dat, d'iră dacă ne cugetăm că orbitoarele legări și des- cri sunt valide și în ceriu ca și pe pământ, atunci creștinească nu un jug lin și ușor, ci o sar- nesuportabilă, ceea ce nu deșteaptă speranță și mân- te, ci neconsolație și desperare.

Deoarece Iisus Hristos n'a intenționat a conduce omul omenesc ca Moise, prin porunci de origine au- ri, ci prin principiul moral al amorului său a con- gravațiunii spirituale spre Dumnezeu, din care ce toate virtuțile creștinești, deoarece monarhis- te o simplă formă concretă a regimului spiritual al, fiind Iisus absolut esențialist, n'a putut fi de u un sistem formalist, dreptaceea n'a putut nici, primatul papal.

putându-se Iisus Hristos pune în contradicere n'a putut nici întemeia nici o biserică monar-

hică, care fiind croită după concepțiuni omenești, nu poate fi dumnezească.

Numind biserica latină biserica noastră dreptcre- dincioasă șismatică sau detrunchiată dela tulpina bise- ricei lui Hristos, evident, privește pe patriarhul din Roma de autocratul legitim al întreg creștinismului. De oarece însă ea singură prin admiterea marilor prelați ca sftnici papali nu ia în serios autocratul primat, e- vident, nefiind el o instituție recunoscută de univer- salitatea spirituală ci numai o arogare de un drept po- sedat prin referințe favorabile, pretențiunea lui este o necreștinească tendință expansivă și exclusivistă abso- lut incompatibilă cu ideea egalei îndreptări a crești- nismului, fiind-că tinde a demonstra adevărul institu- țiilor neadevurate prin adevăruri evangelice, că ceea- ce denaturează adevărul și apără cu pasiune pasiunea, rămâne cu toate sfortările sofiste, cât, va sta adevărul la cârma sufletului, neadevărată.

IV. Purgatorul.

Atât după înțelesul sf. Scripturi cât și după con- cepțiunea rațională, ca părți integrante ale religiei ne- trul de răsplată eternă nu poate fi decât viața sufle- tească sau gravațiunea spirituală către Dumnezeu, prin- cipiul spiritual, căci precum dintre toate punctele geo- grafice cele mai aproape de soare sunt cele mai inten- siv încălzite, atârnă după aceeași lege eternă statul re- ligios moral dela apropierea de Dumnezeu prin liberă gravațiune sufletească. Cel drept nu este răsplătit cu bine pentru fapte fizice, pentru că chiar psalmistul cere nu putere ci spirit, iar apostolul Pavel subliniază, că și păgânii fac bine din simț de cuviință, ci pentru-că trăind în uniune spirituală cu Dumnezeu, din care au izvorât acestea cu necesitate causală; cel rău este pe- depsit, pentru că petrecând în dezbinare spirituală de Dumnezeu, spiritul suprem le-a plinit. De aceea con- damnabil este și proiectul rău nerealizat, precum ne- responsabil este omul pentru crime comise de sâlă, sau în lipsă totală de prezența spiritului.

Fiind deci dispoziția sufletească sorgintele meta- fizic al faptelor, nu ne fac faptele fizice responsabili ci calitatea noastră morală, pe care o dovedesc știut fiind, că după legea causalității fiecare efect poartă marca cauzei sale.

Fiind senzualitatea, ca princip desbinător de Dumnezeu, sorgintele păcatelor concrete, iar viața spi- rituală, care combate sau ține senzualitatea în frâu prin- cipiul de mântuire, evident este numai viața pământească, în care ajung dispozițiile sufletești la manifestări prin fapte fizice, teren de mântuire și perfecționare, căci după despărțirea irevocabilă a sufletului de trupul sen- zual lipsind îndemnul, lipsește atât fapta bună cât și cea rea și consecutiv nu poate fi vorba de cădere sau îndreptare.

Prin urmare predestinat prin atitudinea liberă față de Dumnezeu, care se manifestează în acte cauzale, ceea ce fiecare în imperiul judecării, unde-l așteaptă

răsplata conformă, dupăcum a trăit în uniune sau în dezbinare spirituală cu Dumnezeu; de aceea purgatorul ca loc de curățire prin pedepse temporale nu are nici un raționament, căci nu pedepsele cari nu-s pasiv al nelegiuirilor, ci dispoziția sufletească constantă produsă de reflexiunile spirituale la paralela între bine și rău, îndreaptă pe om. Ori de este omul bun din proprie inițiativă, ori a devenit prin pedeapsă, în ambele cazuri este bun prin uniunea sa spirituală, despre care după moarte nu mai poate fi vorbă.

Purgatorul nu are rezon nici cu privire la voința lui Dumnezeu, pentru-că deși în principiul asemănării sau perfecțiunii voiește reîntoarcerea spirituală a tuturor oamenilor, totuși nu poate voi numai un raiu plin de suflete, ci un raiu de suflete curate, cari în viața pământească prin zel spiritual au trăit în uniune cu Dumnezeu, nu poate voi decât o lume intelectual-morală, care trăind în continuă legătură spirituală cu Dumnezeu, principiul său spiritual îl mărește în faptele sale, care prin directă activitate sporează uniunea eternă, nu trăind cum voiește a crede prin suferință sensual nesimțită, sau care crede a-și împlini poftele sensuale pe acest pământ și dincolo când scopul sensual va fi nesimțitor, a se mântui în purgator. O atare lume șireată și vicleană nu poate fi voia lui Dumnezeu.

Deoarece nu pasivitatea ci din contră activitatea și intențiunea pozitivă este subiectul meritului, de aceea și din lipsa motivelor morale este doctrina despre purgator lipsită de raționament.

Promisiunea ce a făcut-o d-zeu Mântuitor pe cruce tâlharului căincios dovedește că un moment este de ajuns, ca omul în viața asta pământească să se îndrepte, dar' deoarece ce nu cunoaște ora morții, trebuie să fie continuu gata a da seamă.

Doctrina purgatorului poate în continuitatea concluziunilor produce și demoralizare, căci dacă prin suferință, când nu mai simțim nimica, este posibil a ne curăți, de ce să nu gustăm ce ne place, când simțim.

Deoarece însă nu toți cei ce mor sunt curat buni sau răi, ci fiindcă și cel mai bun are defecte ca și cel rău momente lucide, trebuie să admitem și medii; de oarece omul ca ființă debilă este mediu rău prin preponderanța bunătăte și cu privire la slăbiciunea sa și a mulțimei de motive externe lesne se poate aluneca cu privire la bunătatea și îndelungă răbdarea lui Dumnezeu, dacă muribundul pe patul de moarte se căiește de greșelile conștiate, devenind bun prin mijlocirea bisericeii se poate ierta pentru îndreptarea sa, dar' și în acest caz cade greu în cumpănă prefacerea morală din rău în bun, și pentru răutatea îndreptată după axioma generală, că numai principiile homogene se pot uni devenind bun este cu bine răsplătit; dar' după moarte nefiind o îndreptare posibilă, ci numai o iertare pentru îndreptarea din ultimele momente ale vieții, credința în dogma despre purgator rămâne deșartă.

A crede, că rugăciunea bisericeii sau pedepsele purgatorului după moarte fără de proprie îndreptare cel puțin pe patul morții se pot mântui, este o amăgire re-

ligioasă, care dacă nu slăbește voința religios-morală apoi prin perspectiva unei mântuiri pasive cu bun seamă nu o întărește spre o activă viață religioasă.

Fiind scopul religiei viața sufletească, pentru care are lipsă de cunoștințe fundamentale numită „dogme”, rezultă cu deplină evidență și stringență noetică, că nu dogma ci morala spriginită de dogmă este principală. A crea însă dogme, cari nu au nici măcar probabilitatea de a spori morala, ci din contră a slăbi credința și morala, nu poate fi privită ca o teologie adevărată, ci doară de o dogmă bisericească creată prin cler din necunoștință de cauză sau ce este mai condamnabil, din considerări practice de venit material. Dacă Iisus Hristos s'a sacrificat pentru adevăr o biserică, care crează dogme neadevărate, nu poate fi adevărată.

(Va urma).

Nr. 108 P.
1906 - 6.

Aviz.

Examenele de calificatiune învățătoresc dispuse de regulament pe luna Februarie, se țin la institutul ped. din Arad și anume 3—4 (16—17) Februarie a. c., cele scripturistice iar în 6—7 (19—20) Februarie a. c., cele verbale.

Candidații de învățători, cari vor să se înscrie pentru a participa la acest examen, au să se înscrie la direcțiunea subsemnată până în 28 Ianuarie (10 Februarie a. c.), ajustate cu următoarele:

- Estras de botez.
- Testimoniu despre studiile pregătitoare absolutor preparandial.
- Taxele examenului provăzute în §. din Stat. Org.

Candidații cari deja funcționează ca învățători, vor avea să prezenteze și atestat de serviciu, estradat de inspectorul școlar confesional.

Arad, 30 Decembrie 1905 (12 Ianuarie 1906).

Direcțiunea institutului ped. ort.
 din Arad.

CRONICA.

Botezul în Arad, s'a serbat cu obiceiuită nitate a acestei mari sărbători. La serviciul de sf. Liturgii precum și la sfințirea apei cea mare, s'a oficiat P. S. Sa D-l Episcop diecezan, asistat de Sa D-l R. Ciorogariu, P. On. și On. D-ni V. Bețan, Dr. I. Suciu, Dr. T. Botiș, C. Lazar și C. Stănescu. Acest din urmă, a fost sfințit de preot, în decursul Liturgii. Cântările liturgice le-a întonat corul sf.

Boboteaza în Viena. Se scrie: În Viena s'a sorbat Botezul Domnului cu mare paradă, la altar au slujit d-ni preoți militari Dr. Virgil Cioban și Dimitrie Iancovici, ear răspunsurile le-a cântat corul soldaților din regimentul de infanterie nr. 51. Două muzici militare aduceau pe soldați la biserică.

La rugăciunea pentru Impărat și la sfințirea apei o companie de soldați a tras salvele de onoare întonând muzica imnul după fiestecare salvă.

Colegiu preoțesc. Luni în 9/22. l. c. s'a ținut în Timșoara colegiul preoțesc, pentru alegerea membrilor clericali la sinodul protopopesc și a 2 delegați la adunarea fondului preoțesc. Cuvântul de deschidere ținut de șeful tractului s'a potrivit actului, ce avea să urmeze. Discuția și propunerile au fost la înălțimea demnității unui corp matur, iar rezultatul alegerii a fost adevărat ehou al coardelor intonate de vorbitori. Era vorba ca floarea preoției să reprezinte colegiul. Și ce a fost de admirat, nu se imbulzia nime după mandat, ca de altă dată aici, și cum se practică pe alte locuri, ci din contră, colegii erau fascinați de adevărata dragoste evanghelică și virtutea modestiei plana dasupra tuturor. Acest spirit conciliant care a caracterizat preoția tractului Timșorilor în frunte cu demnul șef, este un bun augur. Deie cerul că tot așa să fie și aici și pretutindenea. *Unul din cei prezenti.*

Viitorul Românilor în Balcani. Prezidentul societății albaneze din București d-l N. Nacio a publicat zilele trecute o broșură, în care pledează, ca Românilor macedoneni să lupte împreună cu Albanzii contra asupritorilor lor. Trecerea de care se bucură Albanzii la Poartă, de oare-ce m'ști dintre aceștia ocupă funcțiuni înalte de stat, ar avea drept urmare — zice d-l Nacio — ca lupta Românilor și Albanzilor să fie încoronată cu succes.

În continuare autorul susține, — că dușmanii de azi ai Românilor și Albanzilor se află în diferite tabere. Pe lângă agitațiunile neîncetate ale Grecilor și pe lângă atitudinea d'izmănoasă a patriarhatului ecumenic, mai sunt și Slavii, cari caută să zădărnicească ori-ce progrese în chestiunea Aromânilor.

D-l Nacio mai susține, că în multe ținuturi din Macedonia Aromânilor nu sunt persecutați nici de Grecii nici de Slavi, ci de așa numiții Grecomani, adică de aromâni și albanezi, cari s'au pus în serviciul patriarhatului grec și al șovinismului grecesc.

Reforme bisericesti în Rusia. Odată cu reformele politice se anunță acum și reforme bisericesti în Rusia. Țarul a adresat mitropolitului Antonie, președintele sf. Sinod, de anul nou, o scrisoare, în care se accentuează necesitatea reformelor bisericesti în cadrul prescripțiilor ecumenice. Țarul face propunerea, ca mitropolitul Antonie să se pună în înțelegere cu mitropolitii din Moscova și Kiev, pentru a stabili termenul convocării unui conciliu național.

Inființarea internatului din Năsăud. Cetim în „R. B.”, că ajutorul de 400 000 coroane pentru inființarea internatului de pe lângă gimnaziul rom. din Năsăud, votat din venitele pădurilor celor 44 comune din districtul Năsăudului, încă în primăvara anului 1904, a sosit aprobat și de la guvern. Condițiunile de aprobare sunt, ca ajutorul să se întrebuinteze numai pentru inființarea internatului, regulamentul de organizare al internatului să se înainteze spre aprobare la ministrul de instrucțiune, tantiemele ce se plătesc acum comunelor să nu scadă. Asignarea ajutorului se va face în 15 ani.

Necrolog. La 30 Decemvrie v. 1905, a încetat din viață Florica Todor, în etate abia de 12 ani. Ōsămintele răposatei au fost astrucate în 1 Ianuariei v. 1906, la 2 ore, d. m. în cimiterul bisericeii ort. rom. din Tășad fiind petrecută la cele eterne, de un număr public din jur.

Pe reposata o deplâng iubii ei părinți Ștefan F. Todor, paroh ort. rom. ca tată, Iulia Postupca, ca mamă, Augustin, Ioan și Aurel, ca frați, precum și număratoarele rudeni.

Fie-i țărâna ușoară și memoria eternă!

Erata. În articolii „Religiunea în școala poporală” apăruiți în Nr.ii 1 și 2 din a. c. s'au strecurat unele erori de tipar cari alterează sensul intenționat. Erorile rectificate se prezintă astfel:

Din Nrul 1: pasagiul al parălea, în loc de: „Nu privesc lucrurile prin prizma” e a se ceti: *prizma*. Tot aci, în loc de: „jocuri dizare, de”, a-se ceti: *jocuri hazarde*. În pasagiul următor: în loc de „egoizmul particular” a-se ceti: *particular*. Și coloana a doua pasagiul al treilea, în loc de: „Iar adevărul intact este numai cel reprezentat de biserică, acela” a-se ceti: *de biserică aceea*. — În pasagiul următor, în loc de: *patimilor, vanității* nici când nu s'a osândit” a-se ceti: *patimilor vanității, nici când nu s'a aservit*. În pasagiul al șasălea în loc de: *cu care împart dragostea*” a-se ceti: *împart dragostea*.

Din Nr. 2, pe pagina a patra, coloana a doua în pasagiul al cincilea în loc de: „... tratate despre școlă și învățător s'au interzis a-se ceti: *sau interzis*.”

A apărut și se află de vânzare la tipografia diecezană în Arud, și la toate librăriile din țară cu prețul de 40 fl. ABC-dar pentru clasa I. de Iosif Moldovan și consoții. Ediția V. prelucrată după cerințele ortografiei Academiei Române.

Carte de cetire pentru clasele 3 și 4 ale școalei populare de Iuliu Vuia Aprobată cu decisiul Ven. Consistor aradan delu 13/26 August 1905 Nr. 3500. Prețul 50 fileri.

Concure.

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa III-a **Bogeu** pprezvitatul Orășii-mari, se ăscrie concurs cu termen de alegere pe **12/25 Februarie 1906**.

Emolumentele sunt următoarele:

1. Casa parohială cu 2 chilii, edificiile laterale și grădina. 2. Pământ arător și fâneață 8 jugere cu dreptul de pășunat. 3. Dela 60 numere de case câte o măsură bucate. 4. Venitele ștolare uzuale. 5. Intregirea dotațiunii preoțești din vistieria statului, pentru preoții fără 8 clase 597 cor. 2 fil.; care toate laolaltă dau un venit anual sigur, ce se recere pentru o parohie de clasa III-a.

Contribuțiunea erarială după pământurile parohiale o va solvi preotul alegând.

Alegândul preot are să catehizeze la școala cotidiană și de repetiție din parohie, fără privire la caracterul aceleia și fără a aștepta vre-o remunerațiune dela comuna bisericească ori dela dieceză.

Recurenții sunt poștiți ca recursele instruite cu documentele prescrise, adresate comitetului parohial din Bogeiu, să le aștearnă oficiului protopopesc din Oradea-mare până în 8/21 Februarie 1906, având a se prezenta în sfânta biserică din Bogeiu spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Toma Pacala* pprezviter.

—□—

2 3

În urma rezoluțiunii Ven. Consistor diecezan de sub Nr. 5733/905, pentru îndeplinirea postului de capelan temporal sistemizat pe lângă veteranul paroh Zenovie Dimitrescu din **Dumbrăvița**, prin aceasta se escrie concurs, cu termenul de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Venitele acestui post sunt: 1. jumătate din sesiunea parohială, 2. birul și ștolele în întregime, 3. întregirea dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post se provoacă, ca recursele lor ajustate conform lit. c) a §-lui 15 din regulamentul pentru parohii și adresate comitetului parohial din Dumbrăvița să-l susțină în termenul concursual Oficiului protoprezviter în M.-Radna, iar dânsii — cu stricta observare a dispozițiilor cuprinse în §-ul 18 din regulamentul citat — să se prezinte în S-ta biserică din Dumbrăvița, pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale și omiletică.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Procopie Givulescu* m. p., pprezv.

—□—

2 3

Pentru îndeplinirea parohiei de cl III. **Minead** se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Venitele sunt: 1. Un intravilan și 4 jugh. de pământ extravilan. 2. Birul și ștolele îndatinat și 3. Intregirea venitelor dela stat, după cvalificațiunea alegândului.

Dările publice le va suportă cel ales.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie sunt poștiți, ca recursele ajustate conform Regulamentului, adresate comitetului parohial, să le subștearnă la oficiul ppsc gr. or. rom. din Buttyin (Arad megye), având a se prezenta, în termenul fixat, în careva Duminică ori sârbătoare în s. biserică din Minead, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Din ședința comitetului parohial din Minead, ținută la 26 Decembrie v. 1905.

Romul Popovici

pres. com. par.

Romul Luțai

not. com. par.

In conțelegere cu: *Ioan Georgia* protoprezviter gr. or.

—□—

3—3

Calendarul diecezan pe anul comun 1906.

In editura tipografiei diecezane gr.-or. române Aradului e deja gata și se poate avea și procura altă dela administrațiunea tipografiei diecezane, strada Râșor Nr. 10, cât și dela librării, cu prețul de **40 fileri**.

La comande peste 10 exemplare 20% rabat expeditiune franco.

Se estinde pe **15 coale** tipur gurmond și cuprinde afară de partea calendaristică, calendar economic, șematismul mitropoliei gr.-or. rom. în general al diecezei Aradului în special, cronologia pe anul 1906, sărbători și alte zile schimbăcioase, posturile, anotimpurile etc. Genealogia caselor domnitoare, târgurile din Ungaria și Ardeal, instrucțiuni postale și telegrafice etc. iar în partea literară:

Datini și obiceiuri la nuntă, de Petru Luncu. Din bătrâni de Maria Cioban. Din luptele vieții de Groșorean. Române dela Grivița de V. Alexandru. Cine a adus sărăcia în lume de Leon Tolstoi. Podul înalt de St. O. Iosif. Insula șerpilor de Carmen Sylva. Cine-i Nuhâm? de Th. D. Speranță. Boerașul de Pop Rebeaganul. Cântec de Maria Popovici. O zi de Duminică la sate de P. Popa. Doine și Hore de Vasile Sala. Povestiri de Gh. Tulbure, Plugarii de Octavian Goga. Din viața noastră de Petru E. Papp. Economie Culturală cânepei, Protejarea păsărilor, Sfaturi economice, Sentințe, glume și anecdote, Inserate și rectame.

Il recomandăm cu multă căldură tuturor oamenilor lor cu curte, căci în calendarul acestu pe lângă **preț de 40 fileri** află și o curte de lectură prețioasă plăcută.

Cancelaria arhitectului român

Ioan Niga

ARAD, Strada József főherceg-út Nr. 1.

(lângă „Victoria“).

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează biserici în mod artistic, din care cauză îl recomandăm îndec-sebi dlor parohi. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuite.

Adevărul bisericii ortodoxe.

(Urmare și fine).

V. Celibatul.

Constând conținutul ideii soterice a d-zeului Mântor în gravitațiunea spirituală, prin care se combate senzuală și se realizează uniunea spirituală cu Dumnezeu, trebuie într-o biserică, ce pretinde a fi în te ale sale adevărată, toate instituțiunile se interprete în mod neschimbat ideea lui Hristos, fiind căsătoria atât după scopul ei, cât și după naturalele sale consecințe sociale, ce obligă pe bărbat la luptă pentru procurarea condițiunilor de existență nu numai pentru prezentul ci și pentru viitorul familiei, o instituțiune lăscă, care înjugă pe bărbat mai mult la cele materiale și vane decât la cele spirituale și esențiale, sau înd a se emancipa prin preponderanță spirituală de prezentul comun împarte soartea lui Socrate, de aceea sătoria clerului nu poate fi concordantă cu principiul ritual al lui Iisus Hristos, care pretinde mai cu saemă la apostolii săi abandonarea grijilor lumesti atât de multiplicare prin sistemul conjugal, fiind formal natural bold sensual, alături cu dânsa este desvoltarea talistă imposibilă, fiindcă idealele ei constau în detașaciuni, cari reclamând câștigul soțului bărbat trebuie împingă în convoiul materialismului și al deșertăneii, căror trebuie să servească, dacă dorește liniștea pacea-casnică; ba trebuie să fie lumesc, dacă aspiră la stimă și iubirea ei. Fie el cât de genial, tremnumaidecât să fie formalist, căci altfel nu însămnă nic, și puține femei sunt, cari prețuiesc pe bărbat pã esențiala sa valoare.

Luânduși ca partea cea mai slabă paradoxul a-tit la regimul casnic, perzând foarte des din vedere nea, caută a luă ingerență și în oficiu. Că nesațiul oteselor și prin dânsul și cel al preoților a ajuns verbal, mărturisesc faptele.

Preotul pus prin căsătoie înaintea problemului și aproape imposibil de rezolvat, are să servească pr stăpâni, adecã femeii și lui Dumnezeu, lunei male și celei spirituale. Deoarece nu poate servi la andouă și una îl atrage cu mai multă stringență de alta, trebuie contra convingerei sale formal să servească spiritului și esențial materiei devenind astfel inspectabil hermafrodit și un fățarnic, care predică milă practică lăcomia, predică împărăția ceriului și caută mai bunuri trecătoare, ceace nu poate nutri religiositatea.

Deși acest fenomen nefiind moral n'ar trebui să dărească asistența sa istorică dovedește subzistența cauzelor cari îl produc.

Dacă căsătoria clerului este dăunăcioasă, este celibatul mai avantajos? Că privit sub punctul vedere al ideii lui Hristos este concordant cu chemarea preoțească, nu mai încapre îndoiala, se naște înțelegerea, de nu precumpenesc consecințele scandaloase ale celibatului pozitiv.

Neavând preotul celibe a se îngriji decât de sine, nefiind pretins deobligăminte diametral opuse și activitatea sa nefiind împărțită între două postulate exclusiviste, natural decade și obstacolul, care-l abate dela calea chemării atât ca om, creștin cât și ca preot adevărat.

Dreaptă dovadă clerul latin, care pentru ideea bisericeii luplă din toate puterile sale și o ține la culmea prestigiului.

Luând în vedere consecința celibatului, constat că puținele scandale se acoper de isprăvile activității neîmpedecate, căci pe când boldul sensual și înfrânat isbucnește numai din când în când, de grija luminească care nu se poate înlătură, este cu totul liber; pe când sunt deviările contra castității de natura unui păcat omenesc, sunt consecințele căsătoriei păcate contra spiritului, pentrucă îl înădușă prin octoismul grijilor nespirituale. Păstorul celibe prin păcatul sensual nu înceată a fi creștin și om, căci în lupta după materia necesară, după pacea casei, după reputațiunea lunei înapoiază adesea nu numai în știință și conștiință, ci și în simț și spirit creștinesc, și banul devine idolul, pentru a cărui câștig crede a-și aservi toate instituțiunile bisericești, un curent, care nu combate superstiția, ci din contra o lățește, care slăbește credința și oprește cultura, ceace cu bunăseamă nu este de acord cu spiritualistul creștinism, care pune misiunea finală a omului în perfecțiunea spirituală, fundamentul celei religios-morale.

Dacă din punct de vedere fizic celibatul este nenatural, din punct de vedere spiritual este asemenea nenatural, ca clerul, ce are să servească spiritului, să servească materiei și grijilor lumesti. Precum este de nenatural un corp spiritual, asemenea un spirit corporal. Corpul spiritualizat este idealul, iar spiritul corporalizat este moartea creștinismului.

Deși a contribuit și contribuie și alți factori la stagnarea culturală a poporului și la slăbirea credinței, dar urmărind cauzele pe firul efectelor dăm de malestițiul atins, căci ceace poate prestă biserica latină cu clerul ei, nu poate fi a noastră cu clerul său apăsat de grijile și neajunsurile caznice.

Dacă cu toate neadevărurile dogmatice se mai ține biserica latină la culmea puterii, nu este meritul ei, ci al celibatului, care concentrează atențiunea și activitatea clerului la realizarea misiunii sale. Clerul celibe poartă ca gigantul Atlas globul bisericeii pe umerii săi și o ține cu toate neadevărurile dogmatice la autoritate, pentru-că liber de toate pedecile grele și de toate sarcinile, prin muncă și studiu se îmbogățește cu mijloace păstorești, pe când biserica ortodoxă în dogmă adevărată stă mai mult prin adevărul ei decât prin clerul slăbit de munca străină ideii lui Hristos. Biserica apuseană este o sarcină slab legată, ce este aproape să se desfacă, dar' clerul celibe la culmea chemării, o ține pe uriașii sei umeri, biserica ortodoxă este o aureolă, ce împedobeste clerul ei cu totul lumesc și enervat prin grijile caznice și lumesti. Prestigiul bisericeii

cei latine este clerul ei păstrat prin celibat la putere juvenilă și în conștiința vie de obligament, pe care îl plinește în mod esențialist, iar la noi este biserica adevărată podoaba clerului făcut neadevărat prin, sarcinile heterogene rezultate din instituțiunea căsătoriei.

Adevărul doctrinal al bisericei ortodoxe împărechiat cu un cler puternic ca cel latin ar deveni copia ideii lui Hristos, pe când biserica sensualistă latină reprezentată de clerul nostru înhămat la harabaua griilor zilnice și familiare expus pernicioaselor nisuișii femeiești ar prezenta firma unui muribund.

Dar Dumnezeu minunat în lucrările sale a împărechiat spre existența tuturora pe cel tare cu cel slab, ca toți să tindă și să ajungă la perfecțiune.

V. Simiganoschi,

cooperator în Tereblecea, (Bucovina).

Prelegere practică

din istoria patriei, cu elevii cl. V. Regele Matei Huniade Corvinul. (1458—1490).

Tinta. În ora aceasta, filor mei voim să învățăm despre unul din cei mai mari regi ai Ungariei.

I. Analiza. Oare pentru ce se va numi acest rege mare? Va fi făcut mult bine țării sale! Și încă? Va fi fost bun, drept cu cetățenii. Peste care țară a domnit regele despre care voim să învățăm? Peste țara noastră. Să vedem la mapă: Unde e patria noastră, cât e de mare; de unde până unde se estinde. (Arată pe mapă un elev mai bun). Atențiune!

În suta XV și anume pe la anul 1454—1467, cine domnea în Ungaria? Un nepot al regelui Sigismund, anume, Ladislau al V-lea. Așa e! Sub guvernarea lui, cum se află țara? Ladislau ar fi domnit destul de bine și cu înțelepciune; poporul încă s-a arătat mulțumit cu el, dar unchiul său Ulrich Cilli sămăna multă vrajbă în țară.

Cum? Mai ales pizmuia pe Huniadești, cari au făcut mult bine țării. Și? Din pricină, că Ladislau cam ascultă de sfaturile unchiului său, poporul s'a mânia rău pe regele său, care apoi de frică și-a părăsit țara adevărat tronul.

Țara deci acum în ce stare se află? Era fără cap! Cum va fi prosperat ea? Nu i-a putut merge bine, căci nu era cine s'o cărmuiască! O țară când își poate alege rege sau cap? Atunci când acela moare ori abdică de tron. Și Ungaria acum când va fi căutat să-și aleagă rege, căci acesta încă tot trăia și nu abdicase de tot de tron? După moartea lui Ladislau, care nici nu a trăit mult! Corect!

Atențiune!

II. Sinteza.¹⁾ a) Era în dricul iernii, când a sosit în Ungaria vestea despre moartea lui Ladislau V. Numai decăt mai marii țării se adunară la Budapesta, iar unchiul lui Matei Corvinul, cu numele: Mihai Szilágyi a venit la adunare cu vr'o 10.000 nemeși pe cari li așeză pe Dunărea înghețată. Domnii se sfătuiau și se sfătuiau iar nemeșii scriburau de frig. În sfârșit oamenii s'au obosit de atâta așteptare și au început să strige:

„Trăiască regele Matei!“! Auzind domnii una ca asta s'au învoit și ei și au strigat „Trăiască regele fiul

lui Ioan Huniade, Matei Corvinul“ care a domnit anul 1458—1490. Matei era încă foarte tânăr, abia 15 ani. Pentru aceea domnii au pus lângă el de ajutor pe Mihai Szilágyi. Dar ajuns acasă din țară tânărul rege incurând a dovedit, că nu are lipsă nici un ajutor.

Matei a început să domnească el singur și bine și cu înțelepciune. Szilágyi însă se amestecă în toate și atunci regele l-a închis în cetatea Scăpând din închisoare bătrânul viteaz s'a dus împotriva Turcilor, cari însă l-au prins și i-au tăiat capul. Tânărul rege voia să țină bună orânduială în țară foarte aspru. Pentru aceea mulți boieri s'au supărat pe el și s'au dus la împăratul Frideric, rugându-l să se ridice împotriva regelui. Coroana cea sfântă era la regele al Ungariei. Coroana cea sfântă era la regele, i-o dăduse Ladislau V și așa boierii au început pe Frideric de rege ungar. Matei însă a strâns și a bătut cumpănit pe Frideric și a luat coroana el. Atunci s'a încoronat Matei cu coroana cea sfântă.

Pe vremea lui Matei în Boemia era rege George Podiebrad. Acest rege se află mare dușman lui Matei pentru aceea Matei s'a dus cu oaste împotriva lui și l-a bătut. Dar la războiul acesta Matei avuse trebuință de bani mulți și astfel a aruncat dări mari asupra cetăților. Atunci Ungurii din nou s'au supărat pe Matei și voiau să pună alt rege. Matei însă cu blândețe și bunătate a împăcat toate.

(Reproducere).

Sinteza b). În vremea aceea au început să calce din nou țara noastră. Odată au pustiit țara până la Oradea-Mare. Regele a trimis împotriva turcilor românul Pavel Kinizsi (Chinezul) Paul Chinezul fiu om de rân și morar, dar era foarte tare, încât mai cu o mână ridica peatra de moară ca și cu o mână ridica un lucru ușor. Prin vitejiile sale s'a făcut un mare capitan. Acum s'a dus împotriva Turcilor și i-a bătut cumpănit pe „Câmpul Pâinii“. (Se arată pe mapă). Turcii nici n'au mai venit în țara ungară până când a trăit Pavel Chinezul. Cu atât mai puțin jefuiau însă în Serbia. Atunci Chinezului i s'a milă de Sârbi și a adus 50.000 dinire ei în Ungaria. Având atâtea războaie Matei își ținea oaste mare și vitează, care era îmbrăcată în haine negre și pe aceea îi zicea: „armia neagră“. Dar cu toate războaiele sale, Matei a purtat bună grijă și de bunăstarea locuitorilor din țară. A luat dare și dela episcopii dela boieri ca să nu plătească tot numai bietul țărănesc. A grijit ca țărănilor să li se facă dreptate. Adecalătoria prin țară în haine de rând ca să nu se cunoască nimenei și așa să vadă ei însuși ce fac de lucru cu oamenii săraci. Pe cei ce făceau nedreptate, îi pedepsea aspru.

Matei era iubitor de învățătură. A ridicat o școală de versitate și mai multe școli; a adunat cărți multu frumoase și pe vremurile lui mulți oameni învăța meșteri mari au trăit în Ungaria. De toți și de toți se îngrijea regele Matei, dar mai mult se îngrijea de țărăni săraci.

Odată Matei își petrecu cu boierii în Gömör. Ce cu toții mâncaseră bine și beură, Matei a chemat pe boieri la via și sosind acolo a prins o săpă în pământ și au început să sape via poruncind boierilor să meargă acelaș lucru. Ceasuri întregi au săpat Matei până se curgeau sudorile de pe fețele domnilor. Boierii s'au cămănit așa, că nu mai puteau și se rugau de Matei să lase, să nu mai scape. Atunci Matei s'a întors și a zis:

„Vedeți ce grea și obositoare este munca voastră pentru aceea să-i cinștiți și să nu-i asupriți

¹⁾ »Istoria patriei« de V. Goldis

oți i-au iubit pe Matei, iar când a murit toată țara
cea și cu toții oftau:

„A murit Matei s'a dus dreptatea“. (Reproducere
recapitulare generală.)

Notă. Atât reproducerea sintezelor cât și reca-
rarea generală, dela fine se face întâiu prin elevii
bunișori și apoi treptat și prin cei mai slabi. Pe
răspunsuri, natural, tot întregi, iar la fine, în urma
știrii generale a materiei, vom căuta ca firul isto-
rii să devină incheiat într'una.

Ce privește aprofundarea materială, aceasta încă
n să o facem, dar după împrejurări, lămurind
e pasaje, sau construcții și termeni eventual ne-
ceși temeinic de elevi.

III. Asocierea. Noi despre ce rege am învățat
Cum vi se arată acest rege în tot decursul dom-
sale? Matei a fost bun, înțeles, energie și mai
sus de toate a fost un rege drept ca și care rari
mai fost.

Ian înșirați-mi câteva însușiri și fapte de ale lui
cari s'a deosebit mult de mulți regi ai Ungariei.
cu domnitor tânăr a arătat cum înțenia unui rege
an rămânând acelaș până la finea vieții sale. Ma-
fost un rege fără lene, căci în toate ale sale a
at hărnicie și bărbăție neînfrântă umblând în tot-
na pe picioarele sale și nici când ascultând de
ele altora, fie că l-au povățuit bine ori rău.

Acum cugetați bine asupra acestora și-mi spuneți
mai cunoașteți voi atari regi în istoria țării no-
până acum, cari să fie purtat atâtea grije de țară
ocmai Matei, organizând și sporindu-și armata,
ind și îmbunătățind înființarea de școli și mai pre
de toate purtând grije deosebită de îndestularea,
înălțarea sortii poporului de rând? Să-mi spuneți
de mai este rege înainte de Matei, care prin gu-
area sa să fi adus țării sale Terficirea și mulțu-
la cetățenilor săi? Atari regi, cari prin domnia lor
acut numai bine țării au fost între alții: Ștefan
stânt, primul rege al Ungariei, sub care s'au în-
linat Ungurii a mai înființat apoi multe biserici și
Apoi? Sfântul Ladislau, care a lăsat și întărit
mai mult cele începute de sf. Ștefan cum a fost
ales lățirea creștinismului în țară. Și? Deosebit
celalalt, compătimea și ajută pe cei săraci, ca Matei.
Tot astfel încă? Bela, IV. Acesta încă, un adevă-
rărite, după ce păgânii de Tătari pustiiseră aproape
totul țara, Bela aduse toate cele de lipsă în țară
ai ca locuitorii să nu sufere etc.

Comparând aceste fapte cu ale lui Matei, des-
acesta vom putea spune:

IV. Sistemizarea I. Matei Corvinul a domnit,
anul: 1458—1490 adică 32 ani. În acest inter-
a purtat războaie mari contra Germanilor sub în-
ul lor Frideric și contra lui George Podiebrad,
te Boemiei. Sub domnia lui Matei au fost amarnic
Turcii prin viteazul său căpitan, Paul Chinezul
câmpul Pâinii, în Ardeal.

2. Matei înființă o oaste mare și vitează numită,
vestmintele ce purta „armia neagră“.

3. Matei a iubit învățătura înființând o universi-
și mai multe școli, sprjinind prin aceasta în mod
innat științele și artele.

4. Și în fine, ce vom mai putea spune despre Matei
cel un om de tot drept?

5. „A murit Matei, s'a dus dreptatea“.

V. Aplicare. A fost oare de lipsă ca Matei să se
la băta cu Boemii? Apoi cu Germanii sau
? Nu era mai bine să le deie pace, lăsându-
pace voia? Matei a trebuit să poartă războaie de

oare ce altcum aceia l-ar fi ținut de om slab și ar fi
căutat în cele din urmă să-i cuprindă și țara. Deci?
Matei și-a iubit poporul și patria ca un adevărat rege.
Noi oare, se cade să ne iubim patria? Da! se cuvine
s'o iubim și apărăm cu toată cinstea și puterea noastră.

Dar științele pentru ce le-a părtinit Matei atât
de mult? Noi dacă știm carte cum ne socotesc? Sun-
tem mai văzuți, suntem priviți de oameni cu carte, cu
învățătură. Pentru ce? Numai cel cu carte trăiește
mai ușor și bine știindu-și împărți la timp toate lucruri
sau afacerile sale.

Țara sub Matei deci a înflorit a prosperat. Cum
înțelegeți voi iubitor mei. „A murit Matei, s'a dus
dreptatea“? Zicala aceasta o înțelegem așa, că retele
Matei a fost un om drept ca nimenea altul, și murind
el (Matei) a pierit și dreptatea, tot atunci. Sunt și azi
oameni drepti? Se află, dar nu în așa măsură. Cum
trebuie să fim noi în aceeași privință? În totdeauna
să părtinim și să iubim în viața noastră numai și nu-
mai dreptatea și adevărul.

Lecțiunea prezintă o cetiți acasă și din manua-
lul vostru.

Socodor, 1906.

Ioan Crișan
Inv. rom.

CRONICA.

Parastas. Duminecă la 15/28 Ianuarie s'a oficiat
în catedrala din Arad, după săvârșirea sf. liturghii,
parastas pentru fericita în Domnul fundatoare *Elena
Ghiba Birta* și *Ioan Popovici*, asistând la parastas și
P. S. Sa D-I Episcop diecezan.

Ceremonialul religios a fost săvârșit de preoții G
Bodrea, Tr. Vătan, Al. Vesalon și diaconul C. Lazar.

* Amintirea lui Bărnuțiu preocupă sufletele frun-
tase din Selaj. patria mai restrânsă a marelui gândi-
tor. „Gazeta de Duminecă“ din Șimleu aduce într'un
număr mai din urmă chipul mormântului din Bocea,
cu a cărui țărână părintească s'au amestecat rămășițele
acelea pământești, în cari se sălășluiseră, după voia
lui Dzeu atâtea lumini și talente sufletești. D. Ioan P.
Lazar, întemeitorul organului de luminare a Selajului
și-a pus chipul său lângă acel sfânt mormânt și și-a
adus cuvântul său de rugare către toate inimile, cari
înțeleg, cerând ca să contribue pentru renovarea în-
grăditurii locului de odihnă și pentru înfrumșetarea
lui cu un monument mai vrednic, de cât acela pe care
i-l'au pus fruntași Sălajului, în frunte cu d. George Pop
de Băsești, pe la anii 1870

Aducând această știre „Răvașul“ reflectează:

Cât pentru noi înse suntem de modesta părere
că memoria lui Bărnuțiu ar trebui cultivată prin scri-
erile lui cari cuprind o parte a sufletului. Să se gri-
jească și să se înfrumșeteze mormântul lui Bărnuțiu,
negreșit; dar să nu se înmormanteze ideile lui. Scri-
erile lui sunt îngropate în pulverea uitării, ar trebui
colbuite și renoite. Are doi nepoți vrednici marele Băr-
nuțiu, să facă aceasta lucrare de renaștere. D. Dr. Iu-
liu Maniu poșede, drept relieviu, scrierile lui Bărnuțiu
unele tipărite de mult, altele netipărite. Intre altele
există un ziar al lui Bărnuțiu, de la 1849 până la moar-
tea sa. S'a văzut le expoziția din Sibiu. Deel la lu-
mină, prin tipografia din Șimleu, și se va cumpăra cu
drag. Din venii se poate înfrumșeta mormântul care
este străjuț de evlavia Boșendor față de amintirea
marelui lor consătean. Când el însuși și-a alestat mo-

nument, aere perennius, în operele sale, la ce să um-lăm după pietri cioplite, a căror ridicare... cine știe, cât s'ar mai putea întârzia..! Să desvălăm monumetul seu!

Episcopul Prohászka — despre familie. O frumoasă apoteozare a familiei a făcut episcopul, rom. cat. din Alba regală Dr. Prohászka Ottokar, într-o cuvântare ținută Dumineca trecută în Budapesta la clubul muncitorilor creștini:

Episcopul în vorbirea sa pleacă din punctul de vedere că: Ceea ce e aerul dătător de viață și lumina soarelui pentru arbori, aceea e morala pentru om. A dezvoltat în ce constă morala și despre efectul ei în viața omenească și în societate. Fără morală, zice el, orice știință, voință, sunt sterpe, toate degenează, conduc la călcarea legilor și a drepturilor, industria o prefăce în despoierea forțelor umane. Ori încâtrău privim în tot locul se văd următoarele: În atelierele literaturii, ale presei, ale politiceii, în lipsă de morală toate degenează. Fără morală viața publică e seacă și însuș omul e nefericit. Societatea de azi are nevoie de renoirea moralei; isvorul acesteia e familia. Aici episcopul a dezvoltat idealul familiei creștine, așa cum s'a realizat aceasta în casa lemnarului din Nazaret. Părțile constituante ale familiei sunt nu bărbatul, ci soțul, sau bărbatul care se îngrijește de familia lui iubită; nu femeea, ci soția, a cărei viață e numai dragoste, abnegațiune; copiii, cari răspândesc raza de soare în viața părinților. Un cer familiar așa de curat e isvorul tuturor forțelor, bunătăților, al caracterelor, unde copilul e curat, e curată și viața publică, unde viața canonică e mocirloasă, acolo și viața publică e plină de lacrimi. Baza vieții familiare nu sunt drepturile ci iurările, crederea și sentimentul dator e. Familia nu se poate înlocui cu nimic. Cei-ce vorbesc despre dragostea liberă, despre asiluri mari de copii, aceia nu usurpă numai familia ci și morala.

Tăria noastră în viață e instituția familiei, căminul dulce, aceasta inobilitează femeea, din aceasta își ia putere bărbatul. Dacă vom oameni dintre cei mai buni, trebuie să-i creștem în familii ca acelea pe cari ni-le arată evanghelia. Golul mare al vieții și al inimii nu se poate umplea cu aspirații mari ci numai cu o viață profundă și caldă. Omului îi trebuie o viață dumnezeiască, viața simplă omenească omoară pe omul care fuge de sine însuși; iar viața dumnezeiască isvoarește din internul inimii omenești, și acest intern îl dă cercul familiar. Munca e o mare necesitate; dar îl istovește pe om. Pe câmpul pustiu al muncii trebuie să fie și vase înfloritoare, cari ne înviorează, unde se odihnește viața omenească, trebuie un mare motiv și acesta e familia. Totdeauna trebuie să muncim pentru-ca să ajungem o țintă mai înaltă.

Membrele obosite nu pretind numai un pat moale ci așa ceva ce-ți recreiază și-ți odihnește sufletul: de exemplu fața zimbitoare a unui copil. În lupta bărbatilor trebuie aduse asemenea motive, atunci viața e suportabilă. Pe dragostea familiară se bazează iubirea de patrie, căci patria nu e manie ci sentiment, așa dară nu e numai ceva material ci și moral. Casa și patria nu înzădar sunt vorbe înrudite, cel-ce nu-și iubește și nu-și stimează casa, nu-i mirare dacă-și desprețuește și familia și nu e de mirat dacă cosmopolitul nici familia nu și-o ține de sfântă.

Dacă vom o națiune tare, plină de inimă și râvnă de luptă, atunci să cultivăm familia, aceasta face să țâșnească izvoarele mării naționale și întărește neamul.

Fie viața familiară sfântă și curată ca din Nazaret.

Vorbe înțelepte despre copii. În limba noastră există multe proverbe despre copii, caracterizează viața copiilor, iar unele au chiar mare educativă. Dăm în românește unele din Copiii învață cu ochii tot atât cât cu urechile învață în scurt timp să vorbească, dar se tacă învață în toată viața lor. Copiii nu trebuie să părinții au bani. Copiii trebuie să aștepte până la treaba. Copiii sunt cei mai buni lăutari ai mamii, cuvântarea casei, garanța căsătoriei. Copiii sunt cătra cer. Copiii sunt copii, copii fac blăstăm copiii. Copiilor le prieste bine să strige. nebulii spun adevărul. Copilul e până la anul stăpânul tău, până la 10 ani copilul tău, până la 20 ani consilierul tău secret; de aici încolo copilul vine prietinel sau dușmanul tău. Copiii micșorează pe haină, cei mari calcă mamei pe inimă. Un copil mai curând poate nutri 7 copii, decât 7 copii.

Un succes al Românilor din Macedonia. Veria, unde locuiesc peste 4 500 familii românești există o neînțelegere cu privire la mahalaua A și a bisericilor din această mahală, administrația Români întotdeauna. A urmat un proces în urea nici Grecii nici Românii nu s'au ales cu definitiv. Lucrurile erau pendinte la înalta curție sație din Constantinopol, iar Grecii pe baza o forțe materiale ale Românilor și prin fel de fa menințări, continuă ca să încaseze pe nedrept dela Români, cât privește bisericile, erau tot nile Românilor, fără a fi șicanați de nimeni.

Acum în urmă, cu ocazia unei înmormântări hierieul grec s'a încercat și a închis bisericile pe baza prerogativelor?

Românii văzându-se, loviți în drepturile reclamat la toate autoritățile competente și intervențiilor pe lângă Hilmi Pașa, care a del o persoană de încredere să cerceteze cum stă reea. H. P. a dispus oficial ca bisericile să fie de mânilor. Atâta a fost destul pentru Greci. Ca mării s'au dus la biserica Sf. Maria ca să se Dumnezeu pentru zilele M. Sale Impăratului Hamid al II-lea, Grecii, în semn de protestare, închis prăvăliile. În același timp s'au strâns la M lie și au silit pe arhierie ca — deși bolnav ducă la caimacan (subprefect) cu toții, spre a de nedreptatea ce li-se face. Pe de altă parte cuvântul de ordine: *la arme*, în cazul când nu satisfăcuți.

Un ture anume Osman, care din întâmplare zise conversația, ce avusese loc între șefii în privire la excitarea populațiunei, se duse numai la Caimacan, care era în conferință cu comandantul militar, și-I vesti despre toate astea. La mormata a fost răspândită prin toate străzile și țările având ordin a trage contra tuturor răzvrăti Grecii în marea număr sosită la autoritate și în

Suprefectul le puse în vedere, că populația e foarte excitată de purtarea lor murdară; și-și dă seama că să ceară drepturile lor — dacă le au — înaintea autorităților superioare.

Grecii se întoarseră la mitropolie și aleseră o comisie cu scop de a se duce la Salonic, spre a cere dreptate dela E. Sa inspecteurul general și guvernatorul.

Toate acestea au pus pe gânduri pe Turci și cu ocazia din ziua aceia patrulă circula prin tot orașul, românii luând biserică, au fost asigurați de strașmăpedepsire a oricărui răzvrătitor. Grecii țin pră-putele închise și în același timp, răspândesc vorbă, că stă în acea măcel.

Toate bandele, cari străbat cazalele Veriei și Căminului au primit ordin ca să nu curte pe Români. Sa-păgrecești sunt înarmate până'n dinți. Așteaptă nu-cum momentul favorabil spre a se răscula. Desigur ar-și fi în depozit la un loc sigur din sat, și nici nu s-au în casele sătenilor.

Concert monstru la expoziția națională din București. Cetim în „Viata literară”: A avut o idee frumoasă dl Kiriak, popularul nostru măestru de cor, care a propus dlui ministru al cultelor să întreprindă organizarea unui concert monstru la expoziția națională în vara viitoare. Auzim acum, că propunerea dlui ministru a fost primită și că d-sa a fost însărcinat a organiza toate măsurile necesare. Dl Kiriak a și trimis o adresă către corurile române din Ungaria, Transilvania și România, invitându-le să iee parte la acel concert. El va mai colabora la aceeași serbare artistică corurile din țară ale tuturor societăților române și germane, și va avea în sine și un cor din vre-o patru sute de învățători muzicali.

Năvăliri barbare este titlul unei nuvele de Lu-Bolcaș, apărute acum în editura „Luceafărului” din București. Prețul unui exemplar e 1 cor., porto 10 c. Se poate comanda dela autor: Budapesta VII. Bulevardul 3.

Apel! Pentru-ca să ușurez, de o parte soarta celor mai sărace iar de altă parte pentru-ca să mă ocup de necesitățile tuturor cantorilor și iubitorilor de cântare bisericească procurarea cunoștințelor de lipsă unui cantor bisericesc, m'am hotărât a pune, sub tipar o carte bisericească practică și folositoare fiecărui creștin care se ocupă cu cântarea cultului bisericeii gr. or. Titlul: „Cantorul bisericesc” și e menită a servi ca ghid și conducător în tipicul și cântările bisericești. Tiparul va fi bine îngrijit cu mai multe caractere litere, se va tipări în două culori, roșu, negru și verde. Trebuie să se știe că cartea se va estinde pe aproape 100 coale de hârtie. Opul acesta a dobândit zilele aceste binecuvântarea P. S. Sale arhierelui Nicolae Popea al mitropoliei, — în timpul cel mai scurt se va pune sub tipar, drept aceea rog pe toți cei ce vor abona să scrie pe o carte poștală sau pe un „cheque postal” ca să poată administra banii în-

stitutației de credit „Dunăreana” în Temeskaubin, sub titlul „Fondul Cantorului Bisericesc” cei ce doresc a-i expedă prin mandat deadreptul să se provoace la „F. C. B.” Din cauză că numărul abonenților vechi, încă e insuficient pentru a putea ține cantorul bisericesc, deschid abonament nou cu termen până la Paștile gr. or. 1906, când sper a fi și Cantorul bisericeii eșit de sub tipar. Prețul unui exemplar broșat e 8 coroane legat simplu 1 cor. mai mult legat cu călcăiu de pe 2 cor. legătura extra 3 cor. legătura de lux pe hârtie extra fină exemplarul va consta 20 cor. Delibrata. Cu tot respectul George Bujigan învățător.

A apărut și se află de vânzare la tipografia diecezană în Arad, și la toate librăriile din țară cu prețul de 40 fl. ABC-dar pentru clasa I. de Iosif Moldovan și consoții. Ediția V. prelucrată după cerințele ortografiei Academiei Române.

Carte de cetire pentru clasele 3 și 4 ale școlii populare de Iulia Vuia Aprobată cu decisiunea Ven. Consistor aradan dela 13/26 August 1905 Nr. 3500. Prețul 60 fileri.

Concurs.

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa III-a **Bogeu** pprezvitatul Orăzii-mari, se escrie concurs cu termen de alegere pe **12/25 Februarie 1906**.

Emolumentele sunt următoarele:

1 Casa parohială cu 2 chilii, edificiile laterale și grădina. 2. Pământ arător și fâneață 8 jugere cu apă și pășunat. 3. Dela 60 numere de case câte o măsură bucate. 4. Venitele ștolare uzuale. 5. Intregirea dotațiunii preoțești din vistieria statului, pentru școlii fără 8 clase 697 cor. 2 fil. care toate laolaltă au venit anual sigur, ce se recere pentru o parohie de clasa III-a.

Contribuțiunea erarială după pământurile parohiale o va solvi preotul alegând.

Alegândul preot are să catehizeze la școala cotidiană și de repetiție din parohie, fără privire la caracterul aceleia și fără a aștepta vre-o remunerațiune dela comuna bisericească ori dela dieceza.

Recurenții sunt poștiți ca recursurile instruite cu documentele prescrise, adresate comitetului parohial din Bogeu, să le aștearnă oficiului protopopesc din Oradea-mare până în 8/21 Februarie 1906, având a se prezenta în sfânta biserică din Bogeu spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorice.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: **Tomă Pacala** pprezviter.

— □ —

3 - 3

În urma rezoluțiunii Ven. Consistor diecezan de sub Nr. 5733/905, pentru îndeplinirea postului de capelan temporal sistemizat pe lângă veteranul paroh Zenovie Dimitrescu din **Dumbrăvița**, prin aceasta se escrie concurs, cu termenul de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele acestui post sunt: 1. jumătate din sesiunea parohială, 2. birul și ștolele în întregime, 3. Intregirea dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post se provoacă, ca recursurile lor ajustate conform lit. e) a §-lui 15 din regulamentul pentru parohii și adresate comitetului parohial din Dumbrăvița să-l susțină în termenul concursului Oficiului protoprezviterat în M. Redna, iar

dânșii — cu stricta observare a dispozițiilor cuprinse în §-ul 18 din regulamentul citat — să se prezinte în S-ta biserică din Dumbrăvița, pentru a-și arăta dестe­ritatea în cele rituale și omiletică.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Procopie Givulescu m. p., pprezv.

—□—

3 3

Licitațiune minuendă.

În temeiul încuviințării Ven. Consistor diecezan din Arad, de sub Nr. 1996 ex. 1904, se publică concurs de licitare minuendă în scopul construirii unui gard de zid, cu grilaj din lemn de goron, în jurul sfintei biserici din comuna bisericească gr. ort. rom. din **Cherechiu**, (Kerek) comitatul Arad, pe **16 Feb. r Martie** a. c., la 10 ore a. m.

Prețul de exlamare este stabilit în suma de 1066 cor. 45 fil. — Înainte de începerea licitării, licitanții au se depună un vadiu de 10% d.n. prețul de exlamare, în bani gata, ori în hârtie de valoare acceptabile, la mâinile episcopului bisericesc. Până la 9 ore, a. m. din ziua licitării, se primesc și oferte în scris, însoțite de vadiul corespunzător și de o declarațiune în care ofertul să declare, că cunoaște planul, proiectul de spese și condițiunile de licitare și să va supune acestora întru toate

Planul proiectul de spese și condițiunile de licitare se află și se pot vedea în cancelaria oficiului parohial din loc.

Se observă, că spese de călătorie nu se restitu­esc și că comuna bisericească și rezervă dreptul fără conziderare la rezultatul licitării, a da în întreprindere lucrarea menționată acelu licitant care va avea mai multă garanță;

Cherechiu, la 19 Ianuarie + Februarie 1906.

Ioan Fofiu
preot, preș. com. par.

Ioan Micoroiu
not. com. par

—□—

1 - 3

Calendarul diecezan pe anul comun 1906.

În editura tipografiei diecezane gr.-or. române a Aradului e deja gata și se poate avea și procura atât dela administrațiunea tipografiei diecezane, strada Révay Nr. 10, cât și dela librării, cu prețul de 40 fileri.

La comande peste 10 exemplare 20% raba date franco.

Se estinde pe 15 coale tipar garmon prinde afară de partea calendaristică, calendar mic, șematismul mitropoliei gr.-or. rom. în general diecezei Aradului în special, cronologia pe an, sărbători și alte zile schimbăcioase, posturile, an­rile etc. Genealogia caselor domnitoare, târguri Ungaria și Ardeal, instrucțiuni postale și telegrame iar în partea literară:

Datini și obiceiuri la nuntă, de Petru Din bătrâni de Maria Cioban. Din luptele vieții Groșșorean. Romănce dela Grivița de V. Al Cine a adus sărăcia în lume de Leon Tolstol înult de St. O. Iosif. Insula șerpilor de Curme Cine-i Nuhâm? de Th. D. Speranță. Boerașu Pop Reteganul. Cântec de Mariu Popovici. O z minecă la sate de P. Popa. Doine și Hore de Salu. Povestiri de Gh. Tulbure, Plugarii de Gogu. Din viața noastră de Petru E. Papp. EOI Cultura cânepei, Protejarea pascilor, Sfaturi co Sentințe, glume și anecdoti. Inserate și reclame

Il recomandăm cu multă căldură tuturor lor cu carte, căci în calendarul acesta pe lângă de 40 fileri află și o carte de lectură preț plăcută.

Cancelaria arhitectului rom

Ioan Niga

ARAD. Strada József főherceg-út Nr

(lângă „Victoria”).

Pregătește planuri și specificări de spese edificii publice și private, primește lucrări în s hitecturei mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca sp în ritul nostru oriental edifică și restaurează în mod artistic, din care căuză îl recomandăm sebi dlor parohi. Trimite planuri, schițe, specifi servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gr

„Janus” institut de asigurare mutuală pe viață în Vie s'a fondat în anul 1839, din partea unui grup de bărbați nobili, este cel mai vechiu „Institut mutual de asigurare pe via pentru Austro-Ungaria.

Se bazează pe legile mutualității în puterea cărora accidentul capitalului anual trece în favorul celui asig

➡ Premii eftine. Condiții de asigurare favorabile. ➡

Imprescriptibilitatea polițelor după 3 ani. Plătirea în caz de duiel și sinucidere după 5 ani. Asigurare gratuită pentru caz de războiu. — Fără timbru de poliță și taxă de stat — Plătire la mor

Starea de asigurare 111.000,000 cor. | \$ | Averele institutului 31.000,000 cor.

Sumele de asigurare plătite până acum 56.000,000 cor.

Informațiuni îndatoritoare dă:

Agentura generală pentru Ungaria de sud în Timișoara-Fabric.

Lerchengasse Nr. 17. N-rul Telefonului: 422).

...ată spărare a prezentat o disertație atât de cuprin-
oare și de un bogat aparat științific, — încât simt
...care mândrie că în raport cu aceasta, drept mo-
...i-a servit opul meu scris despre Anonimus.

— Cu atât mai bucurat dau expresie acestei păreri,
...trucă on. public, care a binevoit să urmărească
...temica cu atențiune s'a convins: că lupta din am-
...e părți, și-a dobândit indemnul și mijloacele din
...gostea desinteresată a științei.

Dr. Réthy László.

Preotul ca predicator.

Intemeind Iis. Hristos biserica sa pe pământ
scop de a mântui printr'insa omenimea, zice
apostolilor săi: »Mergând învățați...« prin ce le
truncește a predică cuvintele sale; le-a impus
ecă o datorință sfântă — premergând cu exem-
— care apoi a trecut, ca și darul, la toți
amătorii apostolilor. Acea poruncă însă, durere,
puțin, foarte puțin e observată, pentru că,
lini următori ai apostolilor sunt pătrunși de
vintele D-zeescului predicator.

Predicarea cuvântului lui D-zeu, adică con-
cerea turmei încredințate prin predică, e o cale
greă, pe care umblând ușor poate cel intere-
seceră mângăere, în lipsa careia însă va se-
a mustrare de conștiință, adică spini și po-
mida.

Totodată Iisus a promis și ajutorul său,
pă la finea veacurilor, fără de care zădarnice
răt toate efortările, toate încercările, chiar și a
or mai buni predicatori, având în vedere că
Dzeu toate-i sunt cu puțință.

Preotul ca predicator, ca să poată avea se-
șis bogat, trebuie dela prima sa pășire în co-
nă să se încerce prin cuvânt și fapte a plantă
inimile turmei autoritatea sa, încredere și iu-
re față de dânsul; și e constatat, că lipsindu-i
este, să aibă chiar și cea mai profundă știință
logică nu poate înrăuri cu tărie asupra tur-
ei; căci precum copiii ascultă de părinți din
ună și iubire, asemenea și turma de păstorul
suflete.

Ideile moderne ale spiritului timpului sapă
o fundamentul moralului și fiindcă preotului
predicator tocmai moralul îi este obiect prin-
al, deaceia și în contra lui, — deaceia refugiul
este lupta prin predică.

În inimile impetrite de vorbele scrintite ale așa
lor sociali și pocăiților, cu anevoie va sămăna
trânsele iubire și încredere față de dânsul.

Spre acest scop se cere dela dânsul o pre-
tare și purtare deamă, impunătoare la pri-
său pas, căci poporul zice: »Ziua bună se
poaște de dimineață«, apoi o asemenea pur-
e la săvârșirea actelor cultului divin în bisē-
și afară de biserică ise cere ca fiind actele

cele săvârșeste de el stinte el însuși trebuie să se
poarte cu sfințenie.

Însă nu numai la actele sfinte, ci și în ala-
cerile private și casnice, de cari poporul foarte
mult se interesează, trebuie să fie preotul de
model. În aceste cauze scrie și apostolul Pavel
cătră Timotei (I. cap. 3.) să fie: »treaz la minte
iubitor de străini, învățator... etc. asemenea și
cătră Tit, asupra căror sfaturi a marelui pre-
dicator să mediteze încă de tânăr, de cari condus
fiind, va putea ușor să samene încredere și iu-
bire în inimile păstorilor săi.

Prin o purtare deamă, înrăurește asupra
păstorilor, urmând sfatul ap. cătră Timoteiu (I
c. 4 v. 12) unde zice: »Fi pildă credincioșilor
cu cuvântul cu viața, cu dragostea, cu credința
cu curăția... etc. căci dacă faptele nu consună
cu predica, atunci e luat în răs, despre ce mai
ușor ne convingem din exemplul următor: »Odi-
nioară se înfașase la Sparta un bărbat în gene-
ral cunoscut de immoral și ținu o cuvântare bună
pe care terminând-o, poporul erupse în răs; eforii,
cărora la era cunoscută cauza, puseră pe alt
bărbat prob de a zice tot acea vorbire cu alte
cuvinte și acum cuvântarea fu primită cu aplau-
se generale. Alt sfat dă preotului ca predicator
evangelistul Marcu (c. 8 v. 37) când scrie: »Cel
ce vrea să vină după mine să se lapede de sine...
căruiă după puțință acomodându-se își va căș-
tiga protul iubire și încredere; observ însă, că
nu literal luată aceste cuvinte, ci numai a nu
vâna neconținut după interese proprii, ci mai
mult după ale turmei, având în vedere cuvintele:
»iubirea de argint e izvorul tuturor relelor«, în-
contra cărora preotul ca predicator mult va avea
să lupte.

Acă voește preotul să fie iubit spre a avea
rezultate predica sa, atunci singur trebuie să și
iubească turma, ca păstorul cel bun, să o con-
ducă pe calea mântuirii; însuflețit fiind de acea-
stă iubire, să fie în stare a-și da chir și viața
pentru dânsa, căci observând turma aceasta și
ea cu drag și cu încredere se va apropia de
dânsul în ori și ce împrejurare.

Prin urmare, iubirea — ca și credința — tre-
buie arătată prin fapte, având și de săraci com-
pătimire.

Multe și nenumărate sfaturi află un preot pre-
dicator în epistolele apostolilor, pecari urmându-le dela
prima pășire în comună, va sămăna încredere și
iubire, când apoi, predicile sale vor avea frumos
rezultat, spre progresarea neamului nostru orop-
sit de veacuri.

În lipsa predicei, vedem că biserica se
ruinează și pe ruinele ei se ridică pocăiții, în
contra cărora trebuie să începem lupta mai ales
rei cei tineri, pentru ce ne și pregătim prin ra-

ționala întocmire a »Seminarului omiletic« când ni se dă impuls spre a ne deprinde cu predica, a cărei lipsă e evidentă în biserică noastră; căci zice Miniati: »Amar când e tăcere în biserică«. Acestea le scriu mai ales pentru cei lineri, cari, luându-le cât de puțin în considerare, vor pune o piatră la zidul fericirii poporului nostru.

Teodor Drăia
stud. teolog

Învățământul în Japonia.

Credem interesant a scrie ceva despre organizarea învățământului în Japonia. Prin războiul actual Japonia a pătruns în istoria Europei și o cunoaștere a instituțiilor ei e cu atât mai necesară, cu cât nu ne putem tocmai explica încumetarea ei de a porni război cu o țară cât Rusia.

Organizarea învățământului unei țări e cel puțin tot atât de importantă, ca armamentul ei de bătae.

În Japonia se aflau oarecare urme de progres în învățământ, chiar mai înainte de 1868, când oligarhia vechilor principii feudali fu înlocuită cu guvernul centralistic „Micado“.

Clasele de jos ale poporului, posedau deja cunoștințele cele mai elementare; citirea și scrierea, ba existau chiar oarecare instituțiuni superioare pentru medicină și chimie, conduse de profesori europeni. Adevărată eră de reformă însă începe odată cu victoria guvernului Micado; în 1872 se formulă principiul după care avea să se conducă învățământul, în cuvintele:

„Pe viitor instrucțiunea să fie așa fel, ca în nici un sat să nu fie o familie și în nici o familie să nu fie o persoană neștiutoare de carte“.

Cățiva ani de-a rândul se lucră cu zel pentru stabilirea normelor și alegerea unui sistem. Nu fu adoptat însă un anumit sistem; ci un compositum, un sistem eclectic de învățământ; astfel: școala populară engleză, școala medie nord-americană, școala normală franceză și universitatea germană.

Actualmente sunt în Japonia 5 categorii de școli: Grădine de copii, școalele populare, școalule medii, școalele de meserii și o universitate în Tokio.

1. Grădinile de copii, în număr de peste 150, sunt instituții pedagogice pentru vârsta 3—6 ani. În afară de aceasta fiecare școală populară (primară) își are o atare subdiviziune; prin aceasta se țintește ca fiecare copil să treacă mai întâiu prin acel stadiu de educație pentru a intra apoi în școală primară.

2. Școalele populare sau primare sunt de trei feluri: a) generale coprinzând 4 clase, se pot asemăna cu școalele primare austriace, cu 5 clase și sunt obligative pentru toți copiii în vârsta de 6—10 ani. Timpul cursurilor e de 32 săptămâni anual. Se învață: Citirea, Scrierea, Exerciții de vorbire, Socoteala, Morala, Gimnastica și Cantul. b) Școalele primare superioare asemănătoare cu școalele urbane austriace, coprinzând 4 clase și sunt considerate ca o continuare a școalelor primare generale. Aici se învață: Geografia, Istoria, Fizica, Limba engleză, Agricultură și Noțiuni elementare de comerț. c) Școale primare pentru săraci, au 3 clase și sunt singurele școale în care se predă învățământul gratuit și numai acelor copii, care din lipsa de mijloace n'ar putea urma școalele cu 4 clase.

În toate școalele primare publice, învățământul e plătit și obligativ; numai ceea ce nu se poate prin taxele școlare este plătit de Stat, Comună și Județ (comitat). În 1895 erau în Japonia 35,000 de școli primare — dintre acestea aproape 2 la sută școli private — cu peste 3 milioane și jumătate de școlari și 100,000 de învățători. Administrația școlară în anul în acel an pentru acestea 9 milioane de yen-i (1 yen are cam 2 lei și 75 b) sau 24.750,000 lei.

3. Școalele medii împărțite în inferioare și superioare; cele inferioare primesc pe absolvenții de 12 ani de școală primară. Durata cursurilor e de 3 ani și se învață: Limba japoneză, chineză, engleză, germană, Chimia, S. Naturale, Fizica, Agronomia, Geografia, Istoria, Etica, Matematica etc.

Aceste școale pregătesc pentru viața practică întreținute din fondurile școlare și din subvenții partea administrațiilor provinciale, statul nu întreține decât două.

În 1894 erau în Japonia 140 de școale medii dintre cari 10 pentru fete. Întreținerea lor costă anual 500,00 de yen-i.

Școalele medii superioare, cu două clase așa numite „subdiviziuni academice“. Aci se specializează absolvenții celor inferioare: Filosofie, Literatură, Geologie, Mineralogie, Geometrie, iar în unele din urmă chiar în Medicină, Literatură, Jurisprudență și Tehnologie. Sunt 5 școale medii superioare întreținute anual cu 350,000 yen-i din care statul plătește numai jumătate.

5. Școale de meserii, școale profesionale sunt în Japonia în număr de peste 150 cu o populație anuală de aproape 11 mii de elevi și cu 600 de profesori. Dintre acestea numai 5 sunt întreținute de către Stat.

Mai trebuie amintite școalele pentru limbi străine, academia de drept, școala industrială, școalele comerciale și institutele de muzică și gimnastică.

Din acestea se vede că caracterul fundamental al învățământului în Japonia e humanist-utilitar. Educația și instrucția își au scopul în afară de școală în viață. Apoi e suprinzătoare lipsa predării Religiei ca un obiect de învățământ aparte; Japoniezii, în țeasă Religia în Etică și în cânt și cîmă știu dați au mai multă dreptate ei!

Nici Universitatea din Tokio nu are o facultate de teologie; aceasta e de bună seamă o exagerație.

6. Universitatea din Tokio, singura universitate în Japonia, are 5 facultăți: Filosofia, Dreptul cu științe de stat, Medicina, Technica și Literatura. Studiul medicinei durează 4 ani; al celorlalte numai câte 3. În 1894 universitatea număra în total 500 de studenți și 150 de profesori, dintre cari 20 străini.

Disciplina la universitatea din Tokio este foarte riguroasă din toată lumea. Studentul primește loc și mâncarea obligativ în casele colegiului universitar și numai în cazuri excepționale la persoanele tinerilor părinți, cari pot obține concesiuni dela senatul universitar. Nu-i este permis studentului a rămânea în oraș mai mult decât până la 7 ore sara, în zilele sămănei și până la 10 la sărbători. Ii este strict interzis a purta alte haine decât uniforma universității, a săi sau a aduce băutură în odaia de culcare sau de studiu, precum și a primi vizita aiurea decât în sala de primire a universității.

Studentul trebuie să prezinte senatului universitar două persoane demne de încredere care să-l supravegheze și să-l desvinovățească înaintea senatului în caz de întârziere în oraș peste ora reglementară. Studentul

să trăiască absolut străin de orice societate, de cea studențească.

Poate acestei riguroase discipline, i-se datorește și că universitatea din Tokio, unica în Japonia, nu are decât 800-900 de studenți în total; majoritatea tinerimei primește cultura în țările occidentale și în Japonia.

(La începutul erei de reformă, majoritatea dascăli erau europeni; dar numărul lor descrește și, căci Japonia are acum vre-o 70 de instituții seminariale, din care își recrutează corpul dascălilor.)
(Școala Română).

Presă și învățătorii.

Este cunoscut și o știm cu toții, că atât în-țării, cât și școlile noastre românești sunt se unei mulțimi de suferințe, în urmă cărora amănuntului primar i-se îngreunează mersul și dezvoltarea culturală a poporului nostru.

Dezvoltarea școlilor noastre este de o parte și, înțată mereu de tendința elementelor etero-cari au scopul de a distruge ori ce pro-național în învățământul nostru primar, iar de altă parte de indiferentismul manifestat chiar de partea acelor chemați a ținde mână de ajutor și să se sacrifice pentru înaintarea școa-rii noastre.

Ca în toate chestiile, așa și pentru dezvoltarea școlii s'a luptat omenimea de sute de ani. A fost și este încă și la noi românii o luptă continuă pentru a înălța școala română la gra-ful acela de dezvoltare, ce i-se cere pentru în-ținderea razelor de lumină în popor. Și tre-buie să ne interesăm și să ne luptăm cât se poate mai mult pentru școala noastră, căci acea-ște tocmai așa de necesară pentru cultura și în-țărirea noastră, precum este agrul pentru cul-țivarea bucatelor.

Școlile noastre românești, ce e drept, au făcut mare progres în timpul din urmă, dar nu în denega și acel adevăr, că ele mai au lipsă multe îmbunătățiri, deci mai trebuie să ne interesăm încă foarte mult pentru înaintarea lor. În această luptă suntem datori în rândul prim-ului să ne interesăm și noi învățătorii, ajuto-rați fiind mai ales de partea acelor chemați în această privință.

Mare sprijin și multă bunăvoință așteptăm de la învățătorii români și de la presă. Nu numai că ea este oficioasă și de specialitate, ci toate ziarele și revistele ar trebui să se ocupe cât se poate mai mult cu chestiile principale ale școlilor noastre românești. Presa este un factor puternic pentru în-țărirea opiniei publice ce este pentru România a doua putere de stat. Și noi în-țării am dori să vedem manifestarea intere-șii și a societății române față de școala noastră de cultura poporului nostru; de la presă

așteptăm noi și școala sprijinul și interesul cel mai viu față de aspirațiunile noastre.

Nu putem denega bunătatea presei noastre, ea aparține în câțva interesele noastre ale în-țățătorilor, iar cauzele școlare le discută numai într-o altă, încât acelea privesc lipsa de apărare contra uneltirilor dușmănoase ale elementelor dis-țrugătoare de drept omenesc și național. Despre chestiile interne ale școlilor noastre, nu se dis-țută în ziarele noastre. Ele sunt cu totul ocu-țate de mișcările politice, și vedem că în colo-țnele lor se dă mai mare atențiune frecărilor po-țitice și personale, decât ca să țină publicul celitor în curent cu chestiile școlare.

Dacă vom privi la ziarele maghiare, vom observa zilnic, cum ele se ocupă și cu școlile și învățătorii lor. Am dori ca să vedem și ziarele noastre române ocupându-se mai mult de școlile noastre, informând publicul despre sta-rea lor și dănd sfaturi pentru îmbunătățirea sor-ții acelor și a învățătorilor. De vor face acea-șta, vor stărni în public interes față de școală, căci mare e și azi numărul acelor, cari nu se interesează mult de dascăl și de școală, crezând că aceasta e treaba autorităților școlare. Școala însă nu este a autorităților, ci este a națiunii, a poporului, deci societatea întregă trebuie să se intereseze de soarta școlii și să o ajute.

Îmi place a crede, că cele spuse aci vor afla răsunet la presa noastră, cât și în sinul fra-șilor mei colegi români, pe cari îi îndemn a păși cu rigoare în contra acelor factori ai societății noastre, cari lasă să se înrădăcineze buruienile indiferentismului în chestiile școlare. Iar față de ziarele noastre să fim solidari în viitor să sprijini-m și să răspândim la toată ocaziunea în-deosebi ziarele cari apără interesele școlilor și ale noastre cu mai mult interes.

Iulian Paguba
Învățător.

Despre educație și educator.

O sămânță de pom sălbatec aruncată în pământ încoțeste și peste câțva timp răsare. Pomșorul ce răsare, crește și fără a i-se da vre-o îngrijire, ajunge la un punct maxim, apoi produce fructe. Ar fi oare fructele acele de vre-un folos? Cum să poată produce un pom sălbatec fructe nobile? Este evident, că fruc-tele unui astfel de pom nu pot aduce nici un folos omului, pentru că sunt fructele unui pom nenobilizat, crescut sălbatec. Pe când dacă tinerului pomșor in-dată dela început i-s'ar fi dat îngrijirea necesară, con-form fazelor de dezvoltare, prin cari a trecut dânsul până a ajuns în stadiul de a produce fructe, atunci la tot cazul fructele sale ar fi nobile, de folos omului.

Ca și pomul, omul în dezvoltarea sa naturală țși continuă cursul său și fără a fi promovat cu intenție de către cineva; dar lăsat astfel numai sub presiunea influențelor externe, fără educație, ajungând în stadiul

de a aduce folos societății, fructele sale vor fi ca ale pomului sălbatic, nenobilitat.

Dacă aruncăm o privire în istoria omenimei, ne putem convinge, că ori-ce popor numai până atunci a putut exista, până când a avut în vedere adevărata însemnătate a educației; îndată ce educația în deosebi cea morală a fost neglijată, acel popor a început a regresa din zi în zi pe toate terenele, și în fine, în lipsa cultului suficiente pentru a putea exista cu timpul, — venind în atingere cu alte popoare — a dispărut în valurile culturale ale acestor popoare, cari interesându-se mai mult de educație, au ajuns la o cultură mai superioară.

Dar nu numai din punctul de vedere al existenței unui popor e de mare importanță educația rațională, ci în prima linie chiar din punctul de vedere al fericirii individului, ca membru al societății omenestii. Educația îndreptează acțiunile individului spre tot ce este frumos, adevărat și bun pentru sine și pentru societatea din care el face parte, ea formează și întărește individului caracterul moral. îi validează mintea și inima, cu un cuvânt educația tinde de a realiza în fiecare individ idealul perfecțiunii omenestii și astfel a-l apropia pe cât numai e posibil de scopul cel mai sublim al fiecărui muritor, — de fericire

Dela naștere până în etatea băteiei omul este educat de părinții săi. Aci educația se restrânge numai la îngrijirea corpului și îndatinarea băețului la disciplină. Dela 6 ani în sus, cercul de activitate al educației se estinde la cultura spirituală și morală a individului; de aci încolo educația se conerece învățătorului. Dela învățător atârână nu numai fericirea individului, ci chiar și fericirea și progresarea națiunilor; în mâna învățătorilor e soarta popoarelor. ei pot croi unui popor un viitor fericit, sau îl pot aduce la pierre. „Puternicii dictează soarta popoarelor pentru zile și ani, învățătorii o decid pentru secole și milenii“ (Florantin) Deci numai acei învățători, cari își cunosc misiunea lor și își implinesc cu sfințenie și conștientă datorințele față de națiunea și biserica lor, merită acest nume sublim, pe care l-a purtat însuși Domnul nostru Iisus Hristos — numele de învățător.

Acei învățători, cari nu corespund misiunii lor, pângăresc acest nume sfânt și nefericesc o mulțime de ființe, o națiune întregă. Acel învățător care privește cariera învățătorescă numai ca un mijloc pentru a putea trăi, nu e demn de această carieră.

Deci nu e misiunea noastră numai să mâncăm și să bem, ci să punem umăr la umăr și să lucrăm din toate puterile pentru a scoate poporul nostru din întunerecul în care a dormit până acum, ea să poată ține și el pas cu dezvoltarea culturală a celorlalte popoare din lume. Văzând noi astfel poporul îndreptat spre calea fericirii, vom simți în sufletul nostru o deosebită mulțumire sufletească, care este cea mai scumpă răsplătă a unui învățător cinstit.

Ioan Cădarin,
elev ped.

CRONICA.

Aviz! Aducem la cunoștința P. T. că Admin. și Tipografia diecezană s'a mutat în Str. Bolyányi Nr. 2.

Alegere de preot. Cu plăcere înregistrăm că la vacanța parohie din Toracul mare a fost ales preot cu unanimitate, teologul absolvent, Ioan Popescu din Covășinț.

Logodnă. D-soara Iuliana Caracioni fca notarului din Iosășel și dl Octavian N. Feier, cand. de preot din Pleșcuța fidanțați. Felicitările noastre.

† Colonel Ignatie Mărgineanu, ca cît a fost în serviciu activ cît și ca pen a trăit aici în Arad, fiind un bun protec »ficiilor« români, bucurându-se de stimate birea tuturora, a încetat din viață Mercur mormântarea s'a făcut Joi după amiază. semn al considerației, ce societatea a av de acest veteran soldat, deși decedatul era catolic, s'a trimis la înmormântare corul narial, sub conducerea dlui profesor Trif janu. În mormântarea a fost impozantă, prin prezența armatei și a unui mare număr inteligența română. Magnificul d. George Tsp preot înmormântător a rostit un duos paner la capul adormitului său prietin.

Fie memoria colonelului Mărgineanu cuvântată.

Necrolog. Subscriții cu durere adâncă a trecerea la cele eterne a iubitului nostru fiu, și cumnat, Florian Tiurbe, paroh gr. or. în F. heiu, întâmpată la 22 Ianuarie (4 Feb.) a. c. de 30 ani. În mormântarea defunctului s'a făcut în 24 Ianuarie (6 Feb.) d. m. la 2 ore, în cimitir F.-Oșorheiu. Odihneasă'n pace! Iuliana n. Ro soție. văd. Floare Tiurbe ca mamă. Emiliu ca fiu lae, Teodor, Petru, Floare, Andronica, Maria și surori. Teodor Roxin Maria Roxin ca soție Roxin, Fircica Moga n Roxin, Florian Roxin Moga, Teodor Roxin, Mărioara Roxin, Nicolae Ioan Roxin ca cumnate și cumnați.

Curs de limba română pentru officianți. Alexandru Ioanovich, vicecomitele com. Timiș, — scrie Drapelul — a luat hotărârea chidă în Timișoara un curs de limba română officianți comitatensi cari nu știu românește. Cursul este deschis și iau parte la el vre-o 40 officianți. Sor este dl Al. Mihuța.

Apel literar. Părintele D. Voniga ne ro publicăm următorul apel: Prea onorate Dle Preb bite Confrate! Succesul activității mele de pă și mai ales cel ce l-am raportat, ca preot, pe literaturii bisericești, îmi inspiră zel și mă îndea lucră și mai departe în agrul unde mă simt chemunci. După trecere grabnică a „Cuvântărilor m sericești“, am publicat și opul „Etica creștină apărută în anul acesta într'o ediție de 2500 exe. Fiind și acesta epuizat, viu la rând cu o nouă Când vestesc aceasta prea on. domni preoți cari mi-au știut aprecia, munca și valoarea so mele, îmi permit totodată a vă adresa și urmă cuvinte: Literatura noastră omiletică nu e toc de bogată, ca să nu mai primim cu bucurie apariție și din această specie a științelor teolo de o deosebită valoare și importanță pentru noi cari purtăm totodată și oficiul de oratori sau dicatori în biserica lui Hristos. Oratoria sau bisericească e știință, e artă. Iar' studiul, care pune și ne învață a cunoaște regulile și pri științei sau artei de a compune și de a propu succes și cu efect o cuvântare bisericească an Omiletica sau studiul oratoriei bisericești. După diu neobosit de mai mulți ani și împreunat cu și cu o muncă grea și obositoare, mi-a succedat pune și a termina acest studiu, pe care, cu mai sus în curând îl voi și publica în volum.

și editarea unei astfel de cărți însă, e împre-
cu multe și mari spese și jertfe, pe cari — la
românii nici un autor de studii abstracte nu
poate aduce. De aceea, P. On. Dle Preot și
maie, viu cu respect a apela la bunăvoința și la
abilul D-Voastră zăl, cu care v'ați obicinuit a spri-
literatura noastră românească și bisericăască, —
vă rugă să binevoști a vă însinua la abonarea
ui op special și de folos pentru fieștecare preot,
ator bisericesc. Opul condiționat dela asigu-
ră sprijinului — va apărea în curând în format
nt, cu un conținut bogat și estins circa pe 300
și 8 mare. Prețul va fi 4 cor., iar pentru cei ce-l
bona înainte numai 3 cor. care sumă însă va fi
plăți ulterior, adecă numai după apariția cărții
spective după primirea opului abonat. Așteptând
credere sprijinul și incuragiarea Prea On. Frăției
tre, pe lângă aticiparea sincerelor mele mulțumiri
meez. Ghiroc, (comit. Timiș). Cu iubire frătea-
Pr. D. Voniga.

A apărut și se află de vânzare la tipografia die-
tă în Arad, și la toate librăriile din țară cu pre-
a, ste 40 fil. ABC-dar pentru clasa I. de Iosif Mol-
E și consoții. Ediția V. prelucrată după cerințele
rației Academiei Române.

Carte de cetire pentru clasele 3 și 4 ale școlaeli
ale de Iuliu Vuia. Aprobata cu decisul Ven. Con-
Re aradan dela 13/26 August 1905 Nr. 3500. Pre-
fiu fileri.

Concurs.

Pentru indeplinirea stațiunii învățătorești dela
a confesională gr.-or. română din com. Petriș (co-
Arad pprezvit. M.-Radna), cu aceasta se escrie
prs cu termin de **30 zile** dela prima publicare
aia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: a) în bani gata 700 cor., b)
atură 24 metri de lemne din care este a se în-
și sala de învățământ; c) dela înmormântări cu
ie unde va fi poștit 2 cor., fără liturgie 1 cor.;
cuintă cu 2 încăperi, staul pentru vite și grădină
regume.

Dela recurenți se pretind următoarele documente:
xtras de botez. 2. Testimonii despre absolvirea
irilor pedagogice și de evaluăriune învățătorea-
3. Atestat despre serviciul neintrerupt de mai în-
4. Declarațiune, că pe baza serviciului de când
rmează pretenziune la cvinevenale.

Alesul va avea să instrueze elevii în cântările ri-
și să conducă în biserică cantoratul, precum și
arta toate agendele scripturistice referitoare la
le culturale fără altă remunerațiune.

Reflectanții sunt avizați, a se prezentă la s. bi-
a spre a-și arată desteritatea în cant și tipic, cei
apabilitate de a conduce corul vor fi preferiți, ear
sele ajustate cu documentele necesare, adresate
etului parohial din Petriș, a le subșterne în tim-
legal P. O. D. protoprezviter tractual și inspector
Procopie Givulescu în M. Radna.

Petriș, din ședința comitetului parohial ținută la
ianuarie 1906.

Simion Chinze
șed. com. par.

Simion Chinze
not. com. par.

Înțelegere cu: Procopie Givulescu prezv. insp. școl.

—□—

1—3

Pentru indeplinirea parohiei vacantă din **Almaș**
erie concurs, cu termin de **30 zile** dela prima
care în foaia „Biserica și Școala“.

Venitele sunt: 1. Usufructul unui intravilan, și a
23 jugh cat. pământ extravilan. 2. Birul preotesc
(dela 1 casă una mäs. cucuruz sfărmat, ear unde sunt
2 case pe un intravilan, câte 1/2 măsură). 3. Ștolele
indatinate, anume dela înmormântări mici (1—7 ani)
câte 2 cor. 40 fil., prohodul mare dela cei săraci câte
6 cor., dela cei mai în stare 10 cor., ear cu liturgie
și cu stâlpi 16 cor., pentru botez 1 cor., 20 fil., dela
cununii 6 cor. cu estrase cu tot, pentru estrase pri-
vate 3 cor. 4. Intregirea dela stat, conform evalua-
țiunei celui ales.

De cvatir se va îngriji alesul și tot acela va su-
portă toate dările publice, după sesia sa.

Se notează, că birul, pentru 1 3 Nri de case, se
solvește din fondul de bucate, ear restul se încasează
dela credincioșii din parohie.

Birul și toate venitele ștolare după servicii se vor
împărți, din întreaga comună, cu preotul actual, având
și serviciul în — și afară de biserică a se săvârși,
prin ambii preoți în întreaga comună, alternative, după
rândul săptămănei.

Reflectanții sunt poștiți ca recursurile lor ajustate
conform Regulamentului pentru parohii, adresate co-
mitetului parohial, să le subștearnă în terminul indicat
la oficiul protoprezviteral gr. or. rom. din Buttyin,
com. Arad, având a se prezentă în careva Duminecă
ori sârbătoare în s. biserică, spre a-și arată desterita-
tea în oratorie și în cele rituale.

Din ședința comitetului parohial din Almaș, ținută
la 15/28 Ianuarie 1906.

Alexandru Nica
par. preș. com. par.

Ioan Iancin
inv. not. com. par.

În conșelegere cu: Ioan Georgia protoprezviter gr. or.

—□—

1—3

Pentru indeplinirea definitivă a parohiei **Mă-
neasa**, se escrie concurs cu termin de **30 zile**,
dela prima publicare în foaia oficioasă.

Venitele sunt: a) usufructul a 3 jugh. fânaș,
b) birul constătător din 2 cor. dela circa 100 numere
de case, c) ștolele indatinate, d) întregirea dela stat
conform evaluațiunei celui ales.

Casă parohială nu este, dările le va suportă cel
ales.

Reflectanții sunt poștiți a-și naintă recursul adjus-
tat conform Regulamentului pentru parohii și adresate
comitetului parohial, în terminul fixat, la oficiul ppreșc
gr. or. rom. din Buttyin com. Arad, având a se pre-
zentă în s. biserică în careva Duminecă ori sârbătoare
spre a-și arată desteritatea în oratorie și cele rituale.

Din ședința comitetului parohial din Măneasa,
ținută la 10/23 Ianuarie 1906.

În conșelegere cu: Ioan Georgia protoprezviter gr. or.

—□—

1—3

Cu termin de **30 zile** dela prima publicare în
foaia oficioasă, se escrie concurs pentru indeplinirea
definitivă a stațiunii învățătorești — clasele inferioare
din **Tauș**.

Emolumentele sunt: a) 600 cor. bani, b) pentr
conferință 10 cor., c) scripturistica 10 cor., d) lemă
pentru școală și învățător 3 1/2 stăngeni, e) cvatir li-
ber și grădină (școlia), f) dela înmormântări unde va
fi poștit 1 cor., ear cu liturgie 2 cor.

Cvinevenalul parohia nu'l asigură, ci va fi a se
cere dela stat.

Reflectanții au a-și nainta petitul adjustat cu do-
mentele prescise și adresate comitetului parohial din
Tauș, la oficiul ppreșc din Buttyin com. Arad, în ter-

minul fixat, având a se prezenta în acest termen, în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: Ioan Georgia protoprezviter gr. or.

—□—

1—3

Licitațiune minuendă.

În temeiul încuviințării Ven. Consistor diecezan din Arad, de sub Nr. 1996 ex. 1904, se publică concurs de licitare minuendă în scopul construirii unui gard de zid, cu grilaj din lemn de goron, în jurul sfintei biserici din comuna bisericască gr. ort. rom. din **Cherechiu**, (Kerek) comitatul Arad, pe **16 Feb. x Martie** a. c., la 10 ore a. m.

Prețul de exlamare este stabilit în suma de 1066 cor. 45 fil. — Înainte de începerea licitării, licitanții au se depună un vadiu de 10% d.n. prețul de exlamare, în bani gata, ori în hârtie de valoare acceptabile, la mâinile episcopului bisericesc. Până la 9 ore, a. m. din ziua licitării, se primesc și oferte în scris, însoțite de vadiul corespunzător și de o declarațiune în care ofertul să declare, că cunoaște planul, proiectul de spese și condițiunile de licitare și să va supune acestora întru toate.

Planul proiectul de spese și condițiunile de licitare se află și se pot vedea în cancelaria oficiului parohial din loc.

Se observă, că spese de călătorie nu se restituiesc și că comuna bisericască își și rezervă dreptul fără considerare la rezultatul licitării, a da în întreprindere lucrarea menționată aceluși licitant care va avea mai multă garanță;

Cherechiu, la 19 Ianuarie 1 Februarie 1906.

Ioan Fofiu
preot, pres. com. par.

Ioan Micoroiu
not. com. par.

—□—

2—3

Calendarul diecezan pe anul comun 1906.

În editura tipografiei diecezane gr.-or. române a Aradului e deja gata și se poate avea și procura atât dela administrațiunea tipografiei diecezane, strada Révuy Nr. 10, cât și dela librării, cu prețul de 40 fileri.

La comande peste 10 exemplare 20% raba date franco.

Se estinde pe 15 coale tipar garmond prinde afară de partea calendaristică, calendar mic, șematismul mitropoliei gr.-or. rom. în general diezei Aradului în special, cronologia pe an sărbători și alte zile schimbăcioase, posturile, anurile etc. Genealogia caselor domnitoare, târgurile Ungaria și Ardeal, instrucțiuni postale și telegrafice iar în partea literară:

Datini și obiceiuri la nuntă, de Petru Din bătrâni de Maria Cioban. Din luptele vieții Groșorean. Românce delu Grivița de V. Al. Cine a adus sărăcia în lume de Leon Tolstoi. Înalt de St. D. Iosif. Insula șerpilor de Carmel. Cine-i Nuhăm? de Th. D. Speranță. Boerașul Pop Reteganul. Cântec de Maria Poponici. O zi mincă la sate de P. Popă. Doine și Hore de Sala. Povestiri de Gh. Tulbure, Plugarii de Goga. Din viața noastră de Petru E. Papp. Ec. Cultura cânepei, Protejarea paserilor, Sfaturi etc. Sentințe, glume și anecdote. Inserate și reclame

Il recomandăm cu multă căldură tuturor celor cu carte, căci în calendarul acesta pe lângă de 40 fileri află și o carte de lectură prețioasă și plăcută.

Cancelaria arhitectului român

Ioan Niga

ARAD, Strada József főherceg-út Nr. 10

(lângă „Victoria“).

Pregătește planuri și specificări de spese ni edificiilor publice și private, primește lucrări în s. hitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca sp în ritul nostru oriental edifică și restaurează în mod artistic, din care cauză îl recomandăm sebi dlor parohi. Trimite planuri, schițe, specific servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gra

„Janus“ institut de asigurare mutuală pe viață în Vie
s'a fondat în anul 1839, din partea unui grup de bărbați nobili,
este cel mai vechiu „Institut mutual de asigurare pe viață”
pentru Austro-Ungaria.

Se bazează pe legile mutualității în puterea cărora accidentul capitalului anual trece în favorul celui asigurat.

—▶ Premii eftine. Condiții de asigurare favorabile. ◀—

Imprescriptibilitatea polițelor după 3 ani. Plătirea în caz de duie și sinucidere după 5 ani
Asigurare gratuită pentru caz de războiu. — Fără timbru de poliță și taxă de stat — Plătire la moarte

Starea de asigurare 111.000.000 cor. | § | Averele institutului 31.000.000 cor.

Sumele de asigurare plătite până acum 56.000.000 cor.

Informațiuni îndatoritoare dă:

Agentura generală pentru Ungaria de sud în Timișoara-Fabric.

Lerchengasse Nr. 17. N-rul Telefonului: 422).